

A M V O N U L U

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocintiei sacre.

Oradea-mare 15—30. Juniu 1868. Nr. 12.

Anulu I.

Ese de doue ori pe luna; pretiulu de prenumeratiune pentru Austri'a 4 fl. v. a. pe anu 2 fl. v. a. pe diumetate de anu; éra pentru Romani'a 1 galb. pe anulu intregu. Prenumeratiunile se facu la redactoriulu in Oradea-mare (Grosswardein) in Ungari'a.

Dominec'a IV. dupa S. Rosale.

Predica

(de Justinu Popfiu.)

Lips'a si folosulu rogatiunii.

„Intrandu Isusu in Capernaum, s'a apropiatu catra densulu unu centurione, rogandu-lu pre elu.“ (Mat. VIII. 5). / Central University Library Cluj

Mi place, multu mi place Iubitoru mei! a ve vedé dupa ronduel'a santei biserice, retragandu-ve pe unu tempu dela grigile lumesci, trecatorie, ca cu atátu mai vertosu se ve poteti indreptá cugetele la cele ceresci, la cele neperitorie; mi place, multu mi place, a ve vedé dupa lucrulu ostentoriu de siesa dile, lasandu trupulu se odinesca, si chiamandu sufletulu la lucrare, si dandu-i aripe, ca pana ce trupulu ostentitu pauseza pe pamentu, sufletulu se iee sboru, si se se naltie susu la curtile patriei eterne. Privirea vostre me mangaiia, me insufletiesce. Asiá e, cà e dulce odin'a in cas'a lui Ddiu? Asiá e, cà e ceva maretiu a se inchiná lui Ddiu, si a petrece cu densulu in rogatiune pia?

Oh santa rogatiune! oh isvoru nesecatu de daruri si binecuventari ddiesci, de bucurie si mangaiari sufletesci, de fericire temporale si eterna!

Adunarea vostra aici in acést'a casa alui Ddiu, precum si Evangeli'a abia cetita, dupa care „intrandu Isusu in Capernaum, s'a apropiatu de densulu unu centurione, rogandu-lu“, mi intinde ocaziune, a ve cuventá Iubitoru! despre *rogatiune*, aratandu-ve a) *lips'a*, b) *folosulu rogatiunii*.

Dar ah! ce pote omulu, deca nu este Ddiu cu densulu? Sentiescu slabitiunea mea; pentru ace'a la tine mi inaltiu viersulu, Parinte eterne! spriginesce cu puterea Spiretului teu cuvintele mele, ca aceia, cari si-au neglesu pana acum acést'a detorintia dulce, lipsindu-si sufletele de unu spriginu atátu de potericu si folositoriu, se se convinga, cà este in in-

teresulu loru, a repará perderile trecutului prin rogatiuni dese, statornice in venitoriu; éra aceia, cari iubiau sí pana acum a petrece cu tine in rogatiune, se se indemne, a se rogá inca cu mai multa iubire, cu mai mare zelu in tempulu scurtu, ce lu mai au pe pamentu.

Ce insemna, a se rogá? Ce alta, decâtu a-si naltia mintea sí sufletulu la Ddieu, a-si descoperi cugetele sí sentiemintele, lipsele sí caintiele inaintea lui Ddieu; a se intelni, a petrece, a vorbi cu Ddieu.

Unu episcopu santu alu bisericeii nostre, esplicá odata teneriloru scolari bucuriele sí fericirile, ce le gustau protoparintii in paradisu. Fericirea loru cea mai dulce, cea mai mare — dise elu — stá intru ace'a, cà Adam sí Ev'a *petreceau* in giurulu lui Ddieu, sí puteau *vorbi* cu densulu, cum vorbescu fiii cu parintele bunu. — Ah! ce dauna, lu intrerupse unu copilu nevinovatu, — cà nu avemu sí acum fericirea acést'a. Ce frumosu ar fi, a pedrece cu Ddieu, ce dulce ar fi, a vorbi cu densulu. — Unu surisu amicale trecú pe buzele episcopului la audiulu acestei suspinari dorose a copilasiului, sí i respunse dicandu: Mangaia-te fiulu meu! Cà-ci de sí amu pierdutu paradisu prin peccatulu stramosiescu, nu amu pierdutu inse pre Ddieu. Pretotindene este densulu in giurulu nostru, in fiacare locu, in fiacare ora potemu conveni, potemu vorbi cu Ddieu — *in rogatiune*.

Asia este Iubitoru! Rogatiunea e chiacca, cu care deschidemu port'a ceriului, sí intramu la Parintele nostru; rogatiunea e arrip'a sufletului, cu care smulgundu-se din pulbrea pamentului, se redica intr'o clipita susu la locuintiele inalte ale memoririi, susu la tronulu stralucitu alu lui Ddieu, ca se-i descopera lui inultumitele, dorintiele, lipsele, temerile sale, lui detorindu tote darurile, de cari se face partasiu pe pamentu, dela elu acceptandu implinirea dorintieloru, delaturarea lipseloru, nimicirea temeriloru sale.

Acést'a e adeverat'a gloria a omului. A mancá, a bé, a fugi sciú sí animalele; dar a se suf' dela pamentu la ceriu, dela creature la Creatoriulu a tote, dela cele vediute la celu nevediutu, dela cele trecatorie la celu eternu, acést'a e datu numai omului; sí omulu nu pote avé o deprindere mai dulce, mai maretia, decâtu a se deprinde cu Ddieu, nu pote avé petrecere mai frumoasa, mai demna de elu, decatu a petrece cu Ddieu!

Dar are ore omulu lipsa de deprinderea, de petrecerea acést'a? Este ore detoriu omulu a se rogá? Unde e scrisa acést'a? — Ce me intrebati? Scrisu este in sufletele vostre, in sufletulu meu sí alu fiacarui moritoriu.

Slaba fiintia e omulu. Cade, se impodeca pe neacceptate sí acolo, unde sperá a poté trece inainte cu rapediune; necasu, nefericire lu in-tempina sí acolo, unde visurile-i amagitorie i promiteau numai bucuria sí desfetare. Sute de pericle lu amenintia din tote partile, ori unde si-indrepta pasii, ori unde si-intorce ochii sei. Periclu i vestesece nuorulu, ce

trece, peste orizonu; periclu i vestesce fulgerulu, care sbora dela resaritu la apusu intre tunetu infioratoriu; periclu i aduce secet'a, care usca pamentulu, grandinea, care i bate, si ploiele, cari i putrediescu semenaturele. Cine este acel'a intre noi, care se nu fia datu in vietia de vr'o cale spinosa, ce nu o-a potutu incungiura?! Si in capetulu vietiei ce ne ascepta? Lupta cumplita, in care trebue se ne damu invinsi.

Ce se faca dara omulu in miediloculu atatoru pericle? In cunoscenti'a slabitiuniloru sale elu ofta dupa ajutoriu, dupa spriginu strainu. Si unde pote afla elu acestu ajutoriu, acestu spriginu in lumea acest'a vediuta? Se va intorce ore la omeni? dar omenii sunt fiintie slabe, nepotintiose, asemene lui. Se va intorce la animale? Animalele nu i potu ajuta. Se va intorce la stele? Desiarta incercare! Stelele si-urmarescu calea cresca mai departe, fora a-lu intielege, fora a-lu asculta.

Ce se faca dara? Unde se se intorca? Unde, deca nu la acelu parinte bunu, care locuiesce susu in naltime in marire eterna, si guverna lumea cu putere nemarginita; despre care scie, ca dupa atotpotinti'a sa pote, era dupa multimea indurariloru sale si voiesce a-i ajuta. *„Eu mi redicu ochii mei spre munti, de unde mi va veni ajutoriu; ajutoriulu meu este dela Domnulu, celu ce a facutu ceriulu si pamentulu.“* (Ps. CXX. 12).

Asia este I. A.! ens'asi cunoscenti'a slabitiunii sale, ens'asi firea lu indemna pre omu, ca acolo susu la Domnulu si Creatoriulu seu se cerce, si de acolo se ascepte ajutoriu. Dar cum vomu pote strabate ore noi omeni moritori la acele locuintie stralucite ale memoririi? Cum ne vomu pote apropiia noi fiintie slabe pamentesci de tronulu maririi ddieesci? Cum ore, deca nu prin rogatiune?

Ce cugetati lubitiloru! candu s'a aprinsu pentru antai'a ora fulgerulu in nuorii depe ceriu, cutrierandu cu tresnetu cumplitu temejurile muntiloru si aduncimile vaiiloru, ce a facutu, ce a potutu face omulu, care a vediutu acest'a aratare infricosiata? Ce alta, decatu cadiendu la pamentu, si-a redicatu ochii si viersulu seu rogatoriu la ceriu, cercandu cu anima inspaimentate scurtire si scapare la Ddiu! Si candu s'a stinsu acea fiacara aprinsa, candu a amutitu tunetulu infioratoriu, si s'a vediutu omulu mantuitu, au fost'a cu potintia, se nu tramita multiumit'a sa la Parintele bunu, care l'a sentitu? Candu s'a cutremuratu pentru prima ora pamentulu, ce a facutu, ce a potutu face omulu, care sentia clatinandu-se sub petiorele sale pamentulu, pe care sta? Ce alta, decatu naltiandu-si manele catra cerin, a invocatu puterea si indurarea ddieesca, se i fia intru ajutoriu, se lu scape, se nu lu nimicesca. Si candu a trecutu cutremurulu, candu pamentulu si-a reluat eu era si starea sa odinita, si omulu s'a vediutu inca viu, au fost'a cu patintia, se nu rostesca multiumit'a sa adunca catra acea Fiintia marita, care l'a ascultat si l'a scapatu? Candu a taiatu omulu pentru prima ora bresde in pamentu, si a aruncatu sementia in ele, ca se cresca, si se-si aduca fruptu, ce cugetati,

ce a facutu, ce a potutu face? Si-a redicatu de siguru anim'a la ceriu, cerendu dela Atotpotinti'a ddiessa daru si binecuventare asupra osteneleloru sale! Si candu a esitu apoi la hold'a sa, si a vedintu spicele manose, copte spre secerisiu, au fost's cu potinti'a, se nu rostessa cuvinte premaritorie acelui Ddiu prea bunu, care a reversatu darulu seu peste ostenelele lui, si a datu semenatureloru lui crescere imbucuratoria? Candu feme'a a statu pentru atâia ora ca mama lenga léganulu copilului seu, candu l'a strinsu pentru antâia ora la pieptulu seu ferbinte, in braciele sale iubitorie, ce a potutu face? Ah cu trupulu érá pe pamentu, dar cu sufletulu seu a petrecutu de siguru in ceriu la Ddiu, punendu la petiorele lui recunoscinti'a sa multiumitoria pentru unu daru atâtu de mare, si cerendu ajutoriulu lui, ca se-lu pota cresce, si se ajunga a-lu vedé odiniora fericitu!

Astfelu l'a invetiatu pre omu a se rogá lui Ddiu ens'asi cunoscinti'a slabitiunii sale, ens'asi firea; si a trecutu deprinderea acést'a santa depe buze pe buze, din generatiune in generatiune, la tote poporele pamentului, la cele cari sierbiau idoliloru chiaru asiá, ca la cele cari se inchinau unui Ddiu adeveratu.

Ci deca este atâtu de lipsa rogatiunea si cu privire la trebuintiele nostre lumesci, si la vietí'a nostra pamentesca; cu câtu e ace'a inca mai de lipsa cu privire la trebuintiele nostre sufletesci, la vietí'a nostra ceresca?!

Tote le-a creatu Ddiu pentru omu, éra pre omu l'a creatu pentru sine, dandu-i minte, ca se cunosca pre Ddiu, anima, ca se lu iubesca, si atâte facultati marite sufletesci si trupesci, ca se le folosesca singuru numai intru sierbitiulu lui, si prin ace'a se se faca odiniora partasiu fericirii eterne, care este in sinulu lui Ddiu. Animalele se nascu, traiescu, apoi se stingu; nu asiá inse omulu; portandu in sine tipulu si asemenarea lui Ddiu, elu privesce departe peste hotarulu acestei vietie trecatorie la tiermurea unei patrie eterne, care e promisa resplata faptelorui bune; elu a venitu dela Ddiu, se tiene de Ddiu, caletoresce la Ddiu. Ce tienta, ce destinatiune! Ah! dar câtu e de angusta si spinosa calea, ce lu duce la acea tienta maretia; câte pericle lu intempina pre omu din tote partile in acést'a caletoria a sa. Despre o parte ensusi trupulu seu cu pornirile sale cele plecate spre reu, „vedu alta lege intru medulariele mele, care se lupta in contra legii mintii mele, si me da sclavu legii pecatului, care este intru medulariele mele“ (Rom. VII. 23). Ce lupta cumplita, ce dusmanu periculosu, cu atâtu mai periculosu, cá omulu nu lu pote pefugá, nu lu pote incungiurá, trebue se lu porte totu cu sine, ori unde merge, ori unde se ascunde. Despre alta parte lumea, cu ocaasiunile si exemplele sale cele periculose, cari i invenina anim'a, lu amagescu si acitia la pecatu, ducundu-i la perire sufletulu, „ei se mestecara cu paganii, si au invetiatu urmarile loru, si adorara idolii loru, si le devenira loru cursa“ (Ps. CV. 35. 36). De alta parte diavolulu, acestu

dusmanu cumplitu a totu ce e santu, a totu ce tientesce spre marirea lui Ddieu si fericirea omului, care nu are alta dorintia, decât a restorná si pre-omu in nefericirea, unde geme elu ensusi, sternindu in elu foculu pofteloru neiertate si a cugeteloru necurate in care maiestria ticalosa nu se obosese nici odata. „*Inimiculu vostru diavolulu, ambla ca unu teu racnindu, cautandu pre cine se inghitia*“ (I. Petr. V. 8). „*Vai celoru ce locuiescu pamentulu si marea, cá s'a scoboritu diavolulu la voi, avendu mania mare, sciundu cá are pucinu tempu*“ (Apoc. XII. 12). Dar acum candu vede omulu slabu inaintea sa pocalulu pláceriloru peccatose, cari lu imbia, lu atragu cu promisiuni dulci ma insielatorie, a gustá; de unde, ore de unde se si-iee puterea de a resistá? Candu aude, cá si celu dereptu cade de siepte ori in di, cá imperati'a lui Ddieu patiesce sila cá calea, ce duce acolo e angusta si grea, pana ce calea peccatului e atátu de larga, atátu de comoda, candu aude cá numai celu ce va amblá fora macula si va perseverá pana in capetu, se va judecá demnu de cunun'a vietiei, — ore intre asemenea impregiurari critece cum va poté stá tare, neinvinu, nepetatu, deca nu si-va luá refugiulu seu la Domnulu? Asiá este Domne! necari nu suntemu ascuriti in contra focului ispiteloru lumii si ale diavolului, decât redicandu-ne depe pamentu pe aripe de rogatiune la locuint'a ta ceresca, cercandu scapare ca fiii in tempu de periclu la sinulu teu parintiescu, chiamandu intru ajutoriu braiculu teu potinte. Deca tu ti intorci faci'a dela noi, deca intardii a ne intinde scutululu teu, suntemu pierduti; deca privesci cu indurare la viersulu cererii nostre, suntemu mantuiti. La tine au cercatu si au aflu scapare in contra celui viclenu santii, profetii si patriarecii: „*Ci au strigatu, si i-a mantuitu din tote nevoiele loru*“ (Ps. XXXIII. 18). „*Dintru aduncuri strigu catra tine Domne! Domne! asculta viersulu mieu*“ (Ps. CXXX. 12). „*Si am cunoscutu eu, cá nu voiú poté fi altucum infrenatu, de nu mi va dá Domnulu, si m'am rogatu Domnului*“ (Intiel. VIII. 21). Asiá ne invetia Apostolii basericei tale Domne! „*Se ne apropiámu cu cutezare la scaunulu darului seu, ca se primimu indurare, si se aflámu daru in tempu de nevoia*“ (Evr. IV. 16); la tine ne tramite ensusu Fiiulu teu: „*Veghiati si ve rogati, ca se nu cadeti in ispita.*“ (Mat. XXVI. 41).

Si ore prin ce amu si poté dá noi unu documentu mai invederatu despre acea legatura fericitoria, ce este intre noi si intre Ddieu ca intre fiii sei si Parintele nostru, deca nu prin ace'a, cá i arátámu lui lipsele nostre, i aducemu lui laudele si multiumitele nostre pentru darurile, ce le reversa in abundantia peste noi, si ceremu ajutoriulu, scutululu lui potinte in nevoiele si suferintiele nostre?! Rapiti dela omu acestu miedilocu santu, prin care pote conveni, pote vorbi cu Parintele seu cerescu, si cu celu veti desdauná pentru o perdere ca acést'a? Deca i veti inchide ceriulu, ca se nu pota strabate cu viersulu seu la tronulu indurariloru lui Ddieu, ce alta va fi din densulu, decât unu verme nepotintiosu? Ce

alta va fi vietii'a, decâtu o lupta amara fora mangaiare, nopte negra fora stele, o diua posomorita fora sore? La cine si-va naltii'a atunci viersulu seu plangatoriu nefericitulu, care jace cu anima infranta pe ruinele fericii sale pierdute? La cine si-va cercá mangaiare in dorerea sa veduv'a trista, ce sta lenga trupulu recitu alu sociului seu iubita, mam'a, care plange pre copilasiulu seu mortu? fiulu, care petrece la gropa pre parintele seu adormitu? In alu cui sinu se si-plece capulu seu spre repausu acel'a, pre care lu prigonesce si bate sortea fora indurare? Inaintea cui se si-descopera anim'a sa plina de sentieminte multiumitorie moritoriulu, candu si-vede calea preerata cu flori de fericire, ostenelele binecuventate cu rezultate manose, pana ce atatia altii trebuie se amble pe carari glontiuose si lucra, si se ostenescu fora folosu? La cine se si-naltie manele sale cerendu ajutoriu acel'a, care impetitu de foculu nestinsu alu porniriloru peatose, sentiesce slabindu-i puterea de resistintia, si se vede aprope, a perde intru o ora fatale prin unu pasu gresitu tote meritele castigate in decursu de ani cu multa ostenela pentru mantuirea sa sufletesca, pentru imperatii'a ceresca?!

Oh redicati dara animele vostre Iubitiloru! a dese la Ddieu, dandu-i lauda cuvenita pentru binefacrile lui multe, descoperindu-i lipsele, necasurile vostre, si invocandu ajutoriulu, cerendu spriginulu lui potinte in tote trebele, in tote impregiurarile vietiei. Lumea a dese ve despretiuesce, a dese nu ve intielege, a dese nu ve poté ajutat; elu singuru, Domnulu vietiei si alu mortii este acel'a, care este totu de un'a gat'a, a ve ascultat, care este purure gat'a, a alergá intru aপরার si ajutoriulu vostru.

Se ve indemne Iubitiloru! la acést'a deprindere santa, la rogatiune neobosita, nu numai lips'a neincungiurabile a rogatiunii, ci inca si folosele nenumerate, cari isvorescu din dens'a.

Oh rogatiune santa! o comora nesecata de daruri trupesci si sufletesci, de binecuventari pamentesci si ceresci.

Iosu'a incungiurá cetatea Iericonului, care nu voiá se se de invinsa; si eta cá la rogatiunea lui se oprí sorele la Gibeonu, si lun'a in valea Alaionu, cadiura murii cei tari ai cetatii, si Iosu'a reusi triumfatoriu. O mama veduva plangea lenga cadavrulu fiului seu, Iliá profetulu o vede, i se face compatimire de dens'a, se roga lui Ddieu, si eta cá se reintorse sufletulu in copilulu mortu spre mirarea si mangaiarea nespusa a mamei sale. Daniilu profetulu e aruncatu in pescerea leiloru, leii se rapadiescu cu lacomia selbateca asupra lui, Daniilu se roga lui Ddieu, si eta cá Ddieu astupa gurele leiloru, cari se asedia ca nesce mnei blandi la petiorele santului profetulu. Cei trei teneri sunt aruncati de Nabuchodonozoru in coptoriu de siepte ori incalditu; tenerii striga la ceriu pentru mantuire, si eta cá se scobore la densii angerulu Domnului, suflarea lui stempera ferbintiel'a focului, si cei trei teneri remanu nevatemati in miediloculu flacareloru consumatorie. Orbulu din Iericonu, audindu cá trece Isusu pe cale, i striga plinu de incredere; Isuse! fiulu lui Davidu,

indura-te spre mine!“ Isusu se opresce, dispune a se aduce orbulu la sine, și lu întreba: „Ce voiesci, se ți facu?“ — „Domne ca se vedu!“ — „Vedi! credinți'a ta te-a mantuitu; și a vediutu indata.“ Leprosulu se intorce catra Isusu, rogandu-lu: „Domne! deca voiesci, poti se me mantuesci.“ Isusi si-intinde man'a, și lu atinge, dîcundu: „Voiescu, se fii vindecatu!“ Ceturionele din S. Evangeli'a de astadi s'a apropiatu de Isusu, rogandu-lu: se vindece servulu, care jace suferindu cumplitu. „Mergi, și dupa cum ai crediutu fia tie“ fu respunsulu mangaiatoriu, și s'a vindecatu servitoriulu in or'a ace'a. Doi lotri erau restigniti impreuna cu Cristosu; acest'a nevinovatu, éra aceia pentru peccatele lor. Unulu se intorce catra Cristosu miscatu de penitintia, și lu roga: Amintesceme Domne! intru imperati'a ta!“ Și Cristosu i raspunde fora intardiare: „Astadi, — nu mane, nu mai tardîu, — astadi inca cu mine vei fi in paradisu.“

E dereptu Iubitiloru! că asemenea minuni se vedu raru astadi; dar cu atātu sunt mai numeroase, cu atātu mai maretie minunile neveduite, cari le produce rogatiunea și astadi neinctatu in sufletele omeniloru. Omulu, care iubesc a petrece a dese cu Ddieu in rogatiune, dintr'o fiintia pamentesca, ce este, se straforma cu cuventulu ca intr'o fiintia ceresca, intr'o fiintia angeresca, că-ei precum dîce S. Joanu gura de aur: „*Ce se pote cugetá ore mai santu, decatu aceia, cari vietuescu in coatingere continuu cu Ddieu? Ce se pote cugetá ore mai dereptu, mai frumosu, mai intieptu, decátu densii? Deca cei cari venu in comunicatiune desa cu omeni intiepti, se straforma in scurtu și densii prin intieptiunea acestor'a in omeni cu totulu noui, ce va dar se se intemple cu aceia, cari pasiescu prin rogatiune in comunicatiune desa cu intieptiunea eterna și nemesurata? Cátu de intiepti, câtu de virtuosi, câtu de pii, câtu de tredi trebue se devena densii prin rogatiune?!“*

Asiá este Iubitiloru! Prin rogatiune castiga omulu mare mesura de daruri ceresci. Rogatiunea lumina mintea, ca se cunosca omulu ticalosi'a sa, și se doresca adevेरulu; rogatiunea scote din ochii peccatosului lacrimi de penitintia, i curatiesce sufletulu, i supune voi'a legiloru ddieesci, lu intaresce in virtuti, sternesc in elu o iubire inflacarata catra cele ceresci cele nemoritorie. Legea firii ne arata, că cu câtu se apropia lun'a in cursulu seu mai tare de sore, cu atātu castiga mai multu in frumusetia și marime, pana ce in urma se forma intru unu globu rotundu, plinu, stralucitoriu ca aurulu; astfelu omulu pamentescu, cu câtu se apropia mai tare prin rogatiune de sorele dereptatii, de Deieu, cu atát'a castiga mai multu in perfeptiunea crestina, pana ce in urma devene unu omu deplinu, santu inaintea lui Ddieu. Intru atát'a sunt de adeverate aceste Iubitiloru, in câtu S. Augustinu vene a dechiará serbatoresce, că dela clipit'a, din care incepe cineva a iubi rogatiunea, dela aceasi clipita elu incepe a iubi și faptele bune și a urí peccatele; și din contra dela clipit'a, din care incepe cine-va a urí rogatiunea, dela aceasi clipita lu

va cuprinde ura, gretia de totu ce e bunu si santu, si va iubi numai pecatele.

Rogatiunea mai reversa in anim'a celui care se roga desu si cu iubire, o pace, linisce si dulcetia nespusa in miediloculu grigileru si amaritiuniloru lumii acesteia; ba elu sentiesce presinti'a lui Ddiu si lucrarea daruriloru lui in sufletulu seu a dese intro mesura ca ace'a, in catu pare ca sufletulu seu nu mai e in stare, a le cuprinde, si elu se vede silitu a striga cu S. *Filipu Neri*: „*Destulu oh Domne! destulu! Te rogu opresce penra putinu cursulu mangaiariloru tale. Departa-te dela mine Domne! departa-te! Sum numai omu moritoriu, si nu sum ca-pace a portá o mesura ca acést'a a daruriloru ceresci.*“

Astfelu este Iubitiloru! rogatiunea; aceste sunt folosele ei nepretiuite. Ci deca aceste sunt asiá, apoi potemu ore cugetá fora dorere adunca la aceia, cari nu iubescu, cari despretiuescu acestu isvoru nesecatu de daruri si binecuventari pameutesci si ceresci? Pentru ce se urmámu noi loru? Pentru ce se nu ne rogámu? Ce ar poté ore se ne retiena dela o deprindere dulce ca acést'a? Nu este potere in lume, care se ne absolve dela detorinti'a, de a ne rogá; nu este omu pe pamentu, care se nu aiba lipsa de rogatiune; nu este sufletu omenescu, care se o pota intrelasá fora nemesurat'a sa danna pamentesca si ceresca. Ce vietia ar si fi ace'a de demaneti'a pana ser'a, de ser'a pana demaneti'a? Numai sierpele are firea blastemata, a se teri pe pamentu, a se nutri cu pamentu; omulu este creatu pentru Ddiu, sufletulu lui bate neincetatu dupa Ddiu, si nu repausa, nu pote repausá, pana nu repausa in Ddiu.

Oh iubiti dar, iubiti rogatiunea. Fia-ve esemplu Mantuitoriulu Cristosu, care de si e Ddiu, si ca atare petrece neincetatu cu Ddiu, totusi su decursulu vietiei sale pamentesci de câte ori si-cercá elu refugiu, potere si mangaiare in rogatiune! Asiá este oh dulce Mantuitoriule! erai inca in anii fragedi ai etatii tale, si eca te vedeamu caletorindu cu mam'a ta iubita si cu parintele teu nutritoriu la baseric'a de Ierusalemu, ca se aduci acolo tributulu inchinatiunii Parintelui teu cerescu. Inainte de a pasi in publicu, pentru de a incepe oper'a maretia a matuirii, te aflámu retrasu in desertu, pregatindu-te cu postu si rogatiune de patrudieci de díle la misiunea ta maretia. Si in cei trei ani, catu ai amblatu pe pamentu invetiandu, binefacundu si vindecandu, oh de câte ori te vedemu departandu-te din giurulu iubitiloru si ascultatoriloru tei, si retragundu-te câte la unu locu singuratecu, neconturbatu de alarm'a lumii, ca se petreci cu Parintele teu in rogatiune! „*Si demitiendu poporulu, s'a suitu la munte ca se se roge singuru*“ (Mat. XIV. 23). Candu tí sentiai scadiute poterile in ostenel'a dílii, candu aveai de a face câte unu lucru insemnatu pentru mantuirea omenimii, candu prevedeai, ca te ascepta patime si doreri, in ce tí cercai tu usiorare, potere, mangaiare, in ce, deca nu in rogatiune? De câte ori te preamb lai pe tiermurile marii aduncitu in rogatiune? de câte ori sorele apunendu te lasá rogandu-te pe o costa de munte, si

resarindu te aflá érași in rogatiune? „*Sî a fostu, de a esítu la munte, se se roge, sî a petrecutu tota noptea in rogatiunea lui Ddieu.*“ (Luc. VI. 12). Sî ce ai facutu chiaru sî in agoni'a mortii, candu aternai depe cruce, junghiatu ca unu mnelu nevinovatu pentru pecatele lumii?! In rogatiune ai petrecutu orele cumplite pe cruce: „*Parinte! ierta-le loru!*“ cu rogatiune ti-ai inchisu ochii sî ti-ai datu sufletulu: „*Parinte! in manele tale dau sufletulu mieu!*“

Eca Iubitiloru! esemplulu maretiu inaintea noastra. „*Esemplu am datu voue, ca se faceti sî voi, precum am facutu eu.*“ (Inu XIII. 15).

Fiti dara Iubitiloru! statornici in rogatiune; inaltiatu a dese animele vostre intristate, ingrigite la ceriu, sî fiti siguri, cà neci odata nu se voru scobori acele de acolo nemangaiate; redicati a dese manele vostre ostenite la Parintele cerescu, sî fiti incredintiati, cà neci odata nu le veti retrage acele de acolo neintarite. Asiá facea Cristosu, asiá ne invetia Cristosu; asiá trebue se faca crestinulu adevératu. Nu este locu, unde, nu este tempu, in care se nu poteti tramite la ceriu macaru unu suspiniu, sî unu suspiniu, indreptatu din anima catra Ddieu, este rogatiune.

Rogati-ve inainte de tote pentru mantuirea sî fericirea vostra ceresca: „*Cercati mai antâiu imperati'a lui Ddieu, sî se voru adauge voue tote celelalte.*“ (Mat. XXV. 33).

Rogati-ve sî pentru trebuintiele vostre pamentesci, in câtu sunt acele conducatorie la fericirea eterna; cà dela Ddieu este totu darulu. „*Panea noastra cea de purure dà ni o noue astadi.*“

Rogati-ve pentru mantuirea sî fericirea totororu, cà-ci asiá ne invetia Cristosu: „*Tatalu nostru!*“ nu *Tatalu mieu*, „*Dà-ne noue*“ nu *Dà-mi mie*, „*Ierta-ne noue*“ nu *Ierta-mi mie*, spre a dá se intielegemu, cà in s. baserica alui, toti suntemu frati; grigile unuia sunt grigile totororu, lipsele unuia lipsele totororu! „*Rogati-ve unulu pentru altulu, ca se ve mantuiti.*“ (Iac. V. 16).

Rogati-ve pentru dusmanii vostri, pentru cei ce ve gonescu sî ve facu strembatate; „*injurati fiindu, noi binecuvântâmu, batjocuriti fiindu, noi ne rogâmu*“ (I. Cor. 4IV. 13).

In urma nu ve uitati neci de mine, parintele vostru sufletescu; „*Fratiloru! rogati-ve pentru noi*“ (I. Tes. V. 25) precum sî eu: „*me rogu acum aici pentru voi*“ (II. Macab. I. 6).

Éra Ddieu santulu „*se asculte rogatiunile vostre, sî se se impace cu voi, sî se nu ve parasesca pre voi in tempulu reu*“ (ib. 5).

Sî acum ierta oh Domne! ca precum am inceputu acést'a cuventare suspinandu la tine, sî cerendu darulu teu; asiá se o sî finescu naltiandu-mi viersulu la tine dimpreuna cu totu poporulu acest'a, sî dîcundu:

Parinte alu indurarii! Domne sî Ddieule alu nostru! te cercâmu a dese cu ochii nostri trupesci, sî nu te aflâmu, nu de vedemu; ma redicandu-ne pe aripele rogatiunii departe peste tiernurea lumii acesteia, susu, mai susu de cet'a steleloru stralucite, acolo unde domnesci tu in

marire eterna, eca te aflăm, eca te vedem cu ochii sufletului, standu inaintea noastra, privind la noi, și plecandu-ti urechi'a cu indurare la viersulu rogatiunii nostre.

Oh de amu poté vorbi in limb'a angeriloru, in limb'a angeresca ti-amu viersui tie Domne! laude și premariri neincetate. Ci vai! noi suntemu numai nesece moritori nepotintiosi, și nu ti putemu transmite rogatiunile nostre, decâtu in cuvinte slabe omenesci.

Cu tote aceste nu ne respinge Parinte! dela faci'a ta, că esci bunu și induratu; că ierta se redicăm, ochii nostri, și se tramitemu rogatiunile nostre a dese la tine, și se petrechem a dese cu cugetele nostre la tine in ceriu, unde nu petrunde tojetulu (Iarm'a) lumii acesteia, unde domnesce pace și odina eterna, unde e patri'a noastra cea adeverata.

Era candu va sună or'a pornirii nostre depe acestu pământu, și vomu stă cu frica inaintea ta, spre a dá computu de o vietia intrega, fii induratu noue Domne! și ne fă partasi fericirii eterne, care este la tine in ceriu, ca asiá cei ce nu te-amu potutu landă pre pământu, decâtu cu viersuri slabe omenesi, se te putemu premari cu rostu angerescu in ceriu in eternu. Amin.

Dominec'a V. dupa S. Rosale.

Schitia. de predica

(de Mariu Bihorénulu).

Cum trebuie se se asculte cuventulu lui Ddieu.

„Acest'a e cuventulu credintiei, care lu predicăm noi.“ (Rom. X. 8).

Cuventulu credintiei, despre care vorbesc S. Pavelu Apostolulu in epistol'a sa catra romani, cetita astadi in acést'a s. baserica, este Iubitoru! predicarea Evangheliei, este dar acelu cuventu, despre care dice in altu locu totu acelu mare invetiatoriu alu poporeloru: „*Aratu voue frati-loru! că Evangeli'a, care s'a vestitu prin mine, nu este dela omu; că neci cu nu o-am luat, neci nu o-am invetiatu dela omu; ci prin descoperirea lui Isusu Cristosu.*“ (Gal. I. 11, 12). Cuventulu acestu ddieescu se pastreza in s. baserica alui Cristosu ca o comora nesecata. Episcopii și preotii sunt paditorii acestei comore avute, care prin predicile loru episcopii și preotii o deschidu pentru folosulu credintiosiloru, impartindu din ea fiacarui pana vietiei dupa lipsele lui.

Se vedem inse, cum trebuie se asculte credintiosii cuventulu lui Ddieu, adeca predicile preotiloru, ca se le desierbesca spre indreptare și mantuire?

1. *Credintiosulu trebuie se se pregatesca cuvenintiosu la ascultarea cuventului lui Ddieu, departandu din sufletulu seu tote cugetele lumesci, si curatindu anim'a sa de tote poftele pecatose.*

Inainte de ce ar aruncá plugariulu sementi'a sa in pamentu, e de lipsa, se curatiesca mai antâiu pamentulu, de tote petrele, cari aru poté impedecá crescerea se sterpesca toti spinii, tote burianele, cari aru poté nadusi sementi'a in pamentu. Ca aceste petre, ca acesti spini si buriane sunt cugetele lumesci si poftele pecatose in sufletulu omului. Dreptu ace'a indata ce pasiesce crestiniu pe pragulu santei biserice, se desbrace tote grigile pamentesci, tote poftele rele, se sternesca in sufletulu seu cugete si dorintie pie, ca asiá cuventulu lui Ddieu se cada in pamentu bunu si se aduca fruptu indiecit.

Unde stai? In locu santu, in presinti'a lui Ddieu. Cine este ace'a, care graiesce catra tine? Ddieu, prin buzele preotului, ale servitoriu-lui seu.

2. *Credintiosulu trebuie se cera inainte de predica luminarea mintii si a voiei sale dela Ddieu.*

Deca vomu pune inaintea cuiva o carte deschisa in intunerecu, in desiertu va voi a ceti, cá nu va vedé nimicu din ce'a ce este scrisu in carte; trebuie se i se aduca mai antâiu lumina, ca se pota ceti. De o asemenea lumina, de luminarea interna avemu lipsa si la ascultarea cuventului lui Ddieu, pentru de a-lu poté intielege, si primi in sufletele noastre.

Acést'a luminare interna vene dela Spiritulu S. Vocea preotului nu petrunde mai departe, decâtu pana la urechile ascultatorilor; éra darulu lui Ddieu strabate pana in cele mai interne ale animei omenesci, „*Potemu noi strigá — observa S. Augustinu — si a ve indemná cu viersu inaltu la cele bune, tota strigarea nostra va fi in vanu, deca nu este acolo altulu (Ddieu), care se ve invetie din laintru.*“ Asiá dar precum pamentulu uscatu trebuie se fia moiatu prin rou'a si ploia ceriului, ca se produca cu folosu; astfeliu mintea nostra trebuie se se lumine, anim'a nostra se se deschida prin darulu Spiretului S. spre intielegerea si primirea cuventului ddieescu; cá-ci precum dice S. Pavelu Apostolulu: „*Neci celu ce sedesce este ceva, neci celu ce uda; ci Ddieu celu ce face se cresca*“ (I. Cor. III. 7). „*Domnulu a deschisu anim'a Lidiei, ca se iee a minte la cele ce se graiau de Pavelu.*“ (Fapt. Ap. XVI. 14).

3. *Credintiosulu se asculte cuventulu lui Ddieu cu luare a minte, cumpenindu seriosu in sufletulu seu cele ce le aude din gur'a preotului.*

Candu se arata vre unu diregatoriu in miediloculu poporului, ca se le vestesca vreo ordinatiune noua; toti tacu, urechile totororu sunt indreptate la cuvintele diregatoriului, ca se intielega, ce se vestesce, ce se demanda, séu ce se opresce. Dar in predica graiesce catra noi ensusi Ddieu, Parintele nostru, Domnulu vietiei si alu mortii. Si despre ce ne vorbesce? Despre lucrulu celu mai importante, despre mantuirea sufleteloru

nostră. Ne spune, ce avem de a încungiură, și ce avem de a face, ca se scapăm de osândă eternă, ca se ajungem țintă marelă, la care ne-a destinat. Pute fi oare în lume un lucru mai însemnat pentru noi? Și totuși unul povestesc, altul doarme, altul rețesește cu cugetele sale pe la holurile sale, sau pe la alte lucruri ale sale casnice, când ar trebui să se constrângă totă atențiunea la ascultarea cuvintelor mantuitoare, ce îi se vestesc. Unde este aici reverința, ce o detorim cuventului lui Ddieu?

4. *Crestinulu se asculte cuventulu lui Ddieu cu anima credintiosa, privindu în preotu pre solulu, era în predicarea lui cuventulu lui Ddieu.*

Celu ce aduce cu sine anima credintiosa la baserica, acelă asculta cu placere și interesare cuventulu lui Ddieu, foră a privi la calitățile său defectorile celui ce lu vestesc. „*Ce sum eu alta —* dice S. Augustinu *decătu saculu, de care se folosesc semenatoriulu ddiescu la semenarea sementiei sale eeresci? Elu me fece demnu; a depune în mine sementi'a, ce o aruncu între voi; nu priviti dar la misieli'a sacului, ci numai la prestanti'a sementiei, și la poterea și marimea semenatoriului.*”

Celu ce aduce cu sine anima credintiosa la baserica, acelă asculta predică din sete după adevăr, era nu numai din curiositate. S. Pavelu Apostolulu ajungundu în caletori'a sa apostolica în Berea cu invetiachelulu seu Sil'a, intrara în sinagoga și începura a predică, și eta că bereanii: „*au primitu cuventulu cu totă ardorea.*” (Fapt. Ap. XVII. 11), și s'au întorsu mulți. Dar ajungundu în Aten'a, și predicandu, mulți l'au ascultat, dar pucini s'au întorsu, pentru că nu setea de adevăr i-a atrasu pre densii a-lu ascultă; ci „*atenanii toti și ospetii, cari veniau acolo, nu se ocupau cu nimicu alta decătu numai se dica său se auda ceva nou*” (ib. 21).

5. *Crestinulu se asculte cuventulu lui Ddieu cu anima pocaita.*

Cetindu Esdra legea Domnului înainte poporului Israilu, totă adunarea fu petrunsa întră atâtă, în cătu „*plangea totu poporulu*” (II. Esd. VIII. 11) cându si-asemenau faptele sale și veti'a trecută cu legile Domnului. Astfeliu trebuie să ascultăm și noi predică, vestirea legii lui Ddieu cu adunca parere de rău pentru peccatele făcute, și rosinati pentru calcarea legii lui Ddieu.

6. *Crestinulu se asculte cuventulu lui Ddieu cu voi'a serioasă de a primi invetiaturele audite, și a le deduce în vietia, ca asiă cu ajutoriulu lor se potă deveni din di în di unu crestinu totu mai bunu, totu mai perfectu.*

Mulți sunt, cari ascultandu cuventulu lui Ddieu, se petrundu, se cutremura, și cuprindu cugete, simțiminte pie de întorcere; înse dorere! acestă ține numai până esu din baserica, și se întorcă érași la vieti'a lor de mai înainte. Asemene fece Felice locutienatoriulu romanu, care predicandu-i S. Pavelu despre dreptate, despre înfrenare și judecată, ce va se fia, și a înfricosiatu, și a răspunsu: „*Acum mergi, și aflandu tmepe*

te voiū chiamá.“ (Fapt. Ap. XXIV. 24). Atari omeni sunt asemenea celui ce se cauta in oglinda, si-vedu pet'a pe facia, dar apoi uita a o sterge. „*Deca asculta cineva cuventulu, si nu lu face, unulu ca acest'a asemenea este omului, care si-cauta faci'a sa naturale in oglinda; pentru cá s'a cautatu pre sine, si s'a dusu, si indata a uitatu, ce feliu crá.*“ (Jac. I. 22—24).

Nu asiá trebue se faca, nu asiá face crestinulu adevratu. Precum sbe pamentulu secatu ploia dorita, prefacundu-o in nutrimentulu seu, fora a lasá se se perda neci unu picuru din dens'a; astfeliu primesce elu cuventulu lui Ddieu in sufletulu seu, lu deduce in vietia sa, nelasandu se pera neci un'a din invetiaturele salutare, ce le-a auditu in s. baserica. „*Totu celu be aude cuvintele mele aceste, si nu le face, asemenea-se-va barbatului nebunu, care si-a zeditu pe nasipu ca'sa sa.*“ (Mat. VII. 26). „*Fericiti cei cari audu cuventulu lui Ddieu, si lu padiescu pre densulu.*“ (Luc. XI. 28). „*Nu auditorii legii sunt drepti inaintea lui Ddieu, ci facatorii legii se voru indreptá.*“ (Rom. II. 13).

7. *Crestinulu se asculte cuventulu lui Ddieu cu zelu si statornicia.*

Candu predicá Cristosu, cu ce zelu se aduná pe lenga densulu poporulu, se auda depe buzele lui ddieesci cuvintele vietiei. Cu cáta statornicia urmau lui in desertu, pe munte, in baserica! Astfeliu predicandu odata Cristosu, ca patru mii de omeni au asceptatu trei dile neincetatu lenga densulu, uitandu chiaru si de mancare, incatu trebuí se faca Cristosu minune, pentru de a-i saturá, ca nu cumva demitiendu-i flamendi, se slabesca pe cale. (Marc. VIII). Cu o alta ocaziune éra petrecundu Isusu lenga Genesaretu, se indesá poporulu intru atá'ta in giurulu lui, incatu trebuí se intre in o corabia, spre a invetiá de acolo multimea, ce lu incungiurá. (Luc. V.) Ce zelu, cáta statornicia! Potere-aru fi ore crestinii de astadi mai reci, mai indiferinti catra cuventulu lui Ddieu? Candu vení Isusu in Vitani'a, si audi Mari'a dela sor'a sa, cá: „*Invetiatoriulu a venitú, si te chiama*“ (Inu XI. 28) cu cáta grabire, cu ce doru alergá dens'a indata la Isusu: „*s'a scolatu iute, si a mersu la densulu*“ (ib. 29). In fiacare predica, Ddieu vene la noi, Ddieu graiesce catra noi, potere-ar dara crestinulu, se nu se scole iute, si se alerge la densulu, si se asculte invetiaturele lui mangaiatorie si mantuitorie? Precum se vescediescu si se usca florile in gradina, deca nu sunt udate in destulu; astfeliu se vescediescu, astfeliu pieru virtutile in omu, deca le lipsesce cuventulu lui Ddieu.

Dreptu ace'a fratiloru: „*se grabimu, a primí mann'a ceresca*“ (S. Aug.); cá-ci „*celu ce este dela Ddieu, asculta cuvintele lui Ddieu*“ (Inu VIII. 47). Amin.

Dominec'a VI. dupa S. Rosale.

Predica

(dupa Dan. Murray archi-eppu in Dublinu).

„Si eca i adusera lui unu paralticu, calcatu intru unu patu.“ (Mat. VI. 2).

Aceste cuvinte ale Evangheliei, ce ve cetfi acum, me indemna a ve vorbí despre unu ramu insemnatu alu iubirii catra de apropele, despre iubirea, ce avemu a o aratá catra deapropetele, candu acest'a suspina sub cercetarea morbului (bolei). Unu esemplu despre acést'a virtute inalta ne dau acei barbati, cari cu iubire neintrerupta sí neobosita causara vindecarea paralticului de morbulu seu trupescu, sí ce e multu mai demnu, sí de langorea sufletului seu. De deschidemu Evangeli'a de la Luc'a C. V., unde se da o relatare larga despre acést'a minune, vomu aflá, cátu de mare sí de neostenita a fostu diliginti'a acestoru barbati bravi spre a depliní intentiunea loru cea plina de iubire, ce si-au propusu. Ei nu poteau intru inceputu se petrundea la Mantuitorulu de multimea morbosiloru, ce lu-incungiurau, spre a vedé minunile sí spre a audí invetiaturele sale. Inse amorea, carea totu deun'a e inventiosa, candu e vorb'a de a face bine, curundu le dede sí loru midilocoale a mana, de cari se se folosesca spre complinirea intentiunii loru.

„Si eca“ dice S. Luca, *nisce barbati aduseru portandu pe patu pre unu omu, care era paralticu; si cautau, se lu duca pre elu inlaintru se lu-puna inaintea lui. Si neavendu pe unde se lu duca pentru multimea poporului, se suira de asupra acoperementului, si lu lasara printre caramide cu patulu diosu intre cei ce erau la Isusu. Si Elu vediendu credinti'a loru, a disu catra morbosu: Omule! ti se ierta peccatele tale; tic ti-graiescu: Scola-te, iea-ti patulu teu, si mergi la casa ta.“ (Luc. V. 18—24). Iertati-mi se folosescu acést'a ocaziune a indireptá cugetulu vostru spre oper'a maretia a iubirii catra deapropetele, carea consta din ace'a, cá se sacrámu atentiunea nostra pentru lipsele trupesci sí sufletesci ale morbosiloru — o datorintia, la carea dora pucini s'au cugetatu din voi, de la a carei implinire inse aterna mantuirea multoru confrati, dora chiaru mantuirea vostra ins'asi.*

Nimica nu sta mai nerestornaveru de cátu datorinti'a, a iubi pre deapropetele ca pre noi insine — datorinti'a, de a demonstrá catra deapropetele acele servitiuri de amore, pre cari li-amu oftá sí noi intre asemenea impregiurari. Candu sí intre ce impregiurari avemu noi inse lipsa de mai multa mangaiare sí ajutorintia, ce o preserie iubirea catra deapropetele, — candu e indrumata nevointi'a nostra la bunetatea celoru din giurulu nostru, in mai mare mesura, decâtu candu jacemu pe asternutu, apesati de morbu, necapaci de a ne ajutá insine, abia in stase de a suportá dorerile, cu atât'a mai pucinu dora, a le schimbá intr'o binefacere pentru sufletulu

nostru? La astfelu de ocasiuni e iubirea catra deapropole pentru toti cei ce o potu eserciá nu numai o virtute subluma, carea inavutiesce sufletulu cu merite in ochii lui Ddieu, ci e unu mandatu espresu alu Evangeliei: „*Amin dicu voue, câte ati facutu unuia dintre acesti frati ai mei prea mici, mie mi-ati facutu*“ (Mat. XXV. 40). E unu mandatu, care s'a intaritu prin esemplulu lui Is. Cristosu, si calcarea caruia are cele mai nefericite urmari atátu pentru morbosulu, care e negritu, câtu si pentru acei, cari se sfiescu si se lenevescu ai aduce mangaiare si ajutoriu. Cu adevveratu! acést'a datorintia are o insemnatate atátu de mare, câtu va cumpeni multu in sentinti'a dilei de apoi, candu se va hotari despre sortea vostra eterna. „*Am fostu morbosu si voi m'ati cercetatu*“ va dice Judecatoriulu mare catra alesii sei; „*câte ati facutu unuia dintre acesti frati ai mei prea mici, mie mi-ati facutu; veniti mosceniti imperati'a, carea s'a gatitu voue de la intemeierea lumii*“ — „*Am fostu morbosu, si voi nu m'ati cercetatu*“ va dice catra cei blastemati „*câte n'ati facutu unuia dintre acesti prea mici, nici mic nu mi-ati facutu. Duceti-ve de la mine, blastematiloru, in foculu eternu, care s'a gatitu diavolului si angeriloru sei*“ (ibid. 40. 34. 45. 41). Vedeti, câtu aveti se ve ingrigiti pentru acést'a datorintia! Negrigirea acestei datorintie ar fi singura de ajunsu spre a ve afurisi in veci la societatea diavolului si a angeriloru sei; implinirea ei inse va miscá pre Parintele indurarii, ca se vighieze peste voi cu ingrigire deschilinita. Desi dens'a singura fora a fi insocita de celelalte virtuti nu e deajunsu spre a ve deschide portele ceriului, totusi ea ve va castigá prin bunetatea Provedintiei atâte daruri, câtu va fi usiora invingerea vostra asupra ispitei. Nu e ore acést'a iubire semnulu celu mai chiaru alu iubirii catra Ddieu?

Pote veti reflectá, cá pusetiunea vostra din vietia nu ve concede a ve ocupá cu grigirea celoru morbosi, ci din contra voi ve deprindeti in alte fapte de misericordia. E dreptu, cá nu fia care are ocaziunea a se ocupá cu servitiulu celoru morbosi; cui sta inse in potintia a face acést'a, acel'a nu usioru afla alta fapta de misericordia, care se aiba atát'a insemnetate mantuitoria. Tempulu morbului e clipit'a decitatoria, de la care aterna o eternitate intrega. De se folosesce bine, atunci se asigura o morte fericita si cu dens'a o eternitate gloriosa; de se intrebuintieza reu, atunci numai unu amaru nemarginitu pote fi rezultatulu seu. Este lécu in contra ori carui reu, dar in contra unei morti fora pregatire nu este lécu.

Si ce datorintia avemu noi catra cei morbosi? Avemu datorintia, a portá grige pentru alinarea doreriloru loru trupesci, si a ne nesuf pentru vindecarea morbului loru. Acést'a datorintia o aveti catra tota fiinti'a omenesca, carea cere ajutoriulu vostru plinu de iubire. Inse veti precepe, cá acést'a e obligatiune din partea vostra facia cu omeni, cu cari stati in relatiune nemidlocita, cu cari sunteti incopciati prin legaturele naturei, in tocmai asiá ca si facia cu omeni, cari stau fora ajutoriu si parasiti, fora amici, cari li-aru poté séu aru voi se le tinda mana de ajutoriu.

Antăiu vi se impune grigea pentru usiorarea loru trupesca, a întrebuințιά midilocele, ce stau in poterea vostra spre a le castigă svatu bunu, medicine trebuintiose, nutrimentu potrivitu și tote alte comoditati, de cari suferu lipsa, spre a le alină dorerile séu a le redá sanetatea. Arare ori avemu a ne plange despre ingrigirea cu carea sunt datori consangeniunii catra altii, că-ci sentiemintele ferbinti și nobili ale animei pamentesci, carea nu remane nepasatoria nici catra suferintiele unui strainu, de comunu sunt forte ingrigite de lipsele acelor, pre cari i-a impreunatu natur'a prin legaturele sale strinse de afinitate. Acei, cari aru poté denegá ajutoriulu loru de la unu frate, de la o sora séu de la unu parinte și o mama, candu aru poté se usioreze or'a suferintieloru loru; aceia sunt monstri, pre cari se infiora lumea chiaru de a i și blastemá. Ma acei seraci, cari n'au parinti, nici fiu, nici fiie, cari n'au consangeni, cari se alerge intru ajutoriulu loru, — n'au nimicu pe ce s'aru poté radimá, decâtu iubirea confratiloru loru, cari se afla in stari mai buna. Inse nu potu totu deuna atrage atentiunea omeniloru asupra sa, și in or'a morbului, parasiti de cei avuti, ei cadu nesmintitu in miseri'a cea mai estrem'a, ei sunt in periclu a perí in lips'a loru.

Ce lucru domnediescu ar fi, a i cercá și a reversá o radia de mangaiare pe asternutulu loru miseru! Ce fapta nobile, a le intinde nutretiu séu medicina, de dupa cum cere lips'a loru, — și a avé mangaiarea de a fi mantuitu o fiintia omenesca, dora chiaru spriginulu unei familie desperate. Deca e „*unu servitiu domnediescu curatu și nepetatu*“ cum dice S. Jacobu, „*a cercetá pre orfani și pre veduwe in necasulu loru*“ (Jac. I. 27) pote fi unu lucru mai micu a torná balsamulu mangaiarii pe patulu de morte alu unui morbosu, a rapí mormentulu o sierfa ce acum se surpá, a dá pre barbatu sociei. Au nu insemna acést'a chiaru atât'a, câtu a cercetá pre ensusi Is. Cristosu in necasulu seu, că-ci ati auditu de pe puzele sale cuvintele: „*Am fostu morbosu, și m'ati cercetatu!*“

Și deca voi însive nu ve poteti deprinde cu acestu servitiu santu, nu ve uitareti, că mai aveti midiloce de a dá morbosulu mangaiare. Aveti unu denariu de prisosintia, voi nu aveti dora lipsa asiá mare de densulu, séu de aveti lu poteti erasi castigá cu sanetatea ce vi-a datu Ddiu; tramiteti-lu la celu morbosu ca se i rescumparati vietia.

A dou'a ce se atinge de datorintiele spiretuali ale iubirii deapropelui facia cu cei morbosi, aceste stau mai pre susu in pretiu, decâtu cele de mai nainte, cu atâtu mai presusu, cu câtu sta sufletulu nemoritoriu peste pulberea pamentului, careia densulu i da vietia. Aceste datorintie stau intru a indireptá cugetele morbosulu la Ddiulu, sub man'a caruia suferi; a i dá svatu sufletescu asiá precum recere starea lui; a i inspirá acea incredere deplina in Ddiu, carea face pretiose suferintiele sale in ochii lui Ddiu; a lu admoniá, se privesca acést'a cercetare ca o vestitoria, că mai curundu séu mai apoi are se parascesca lumea, ca o invetiatura, ca se întrebuințieze sanetatea, de i o va doná érase Ddiu, mai bine decum

a facutu pana aci, ca sosindu érase or'a morbului, se fia mai bine pregatita la dens'a.

Si de ar incepe morbulu a fi mai periculosu, intrebuintiati atunci totu zelulu de iubire, ca in pucinele minute, ce mai are morbosulu, se lege pace cu Ddieulu seu, si se se pregatesca a pasi in faci'a Judecatoriu-lui. Grigea cea mai de frunte in astfelu de impregiurari momentose se fia tientita a indeparta de la densulu totu ce ar pota conturba si irita acea pace interna, ce e atatu de necesaria pentru ordinarea trebeloru nostre sufletesci. Inainte de tote e de lipsa a chiama pre unu preotu, a carui datorintia nemidilocita e, se lu prepareze pentru caletoria la eternitate. Acest'a nu e iertatu a o negrigi sub nici unu pretestu, indata ce se arata primele semne ale pericolului. Candu consangeni aru intrelasa acest'a, atunci are se implinesca acest'a orecare dintre vecinii iubitori. Nici unu crestinu nu pote refusa acest'a intrepunere, candu e intrebarea de mantuirea eterna a unui deaprope. Ce cugetu intristatoriu, cumca midilocene de mantuire, ce le-a daruitu indurarea divina, spre a intari slabitiunea omenesca in contra spaimeloru si ispiteloru din acea ora infricosata, se aducu adese, candu nu se mai pote ascepta nici unu folosu dela densele! Fiii si consangeni grigescu de tote, numai de ace'a nu, ce e mai insemnatu. O gingasia falsa nu concede nici macar a se audi numele de preotu panace nu s'a stinsu tota sperantia, seu a inceputu lupt'a mortii. Si chiaru si atunci sunt pote mai ingrigitu de a-si asigura unu testamentu favoritoriu, decatu a procura moribundului ajutoriulu sufletescu, fora de care sta in periclu a cade in osenda vecica. Ce judecata cumplita lu ascepta pre ace'a, care ar pota lasa, ca unu tata seu unu consangenu seu cutare confrate din lips'a springinului spiretuale se se afunde in chinurile iadului! Sentintia e scrisa in cuvintele aceste: *Sufetulu teu e respundiatoriu penra sufletulu lui!*

Trebue se revenu inca odata la cei sermani inainte de a inchiaia. Ei au deschilinita lipsa de ajutoriulu sufletescu in ora loru de agonia. Mai adese ori neprecedendu modulu, cum se si-faca pregatirile din urma pentru eternitate, sunt espusi pericolului, a lasa nefolosite pucinele momente pretioase, de la cari aterna nemidilocitu sortea loru eterna. — Unde e iubirea vostra catra deapropele, candu ati sci despre unu sermanu, cumca se afla in o stare ca acest'a, si n'ati voi a intrebuintia neci o ora, pentru de a-lu pregati la primirea SS.-loru Sacraminte, a redica anim'a lui cu incredere la Ddieu, a-lu anima la resemnatiune deplina in voi'a lui Ddieu, a-lu misca spre penitintia, a-lu insufleti la iubire, a indirepta dorintiele sale la nemorire; cu unu cuventu, a-lu rapu din manele diavolului si a-lu predá pentru totu de un'a Ddieului seu?! De i ajutati ca se si-folosesca bine clipitele ultime, i asigurati fericirea perpetua a ceriului. Invetiaturele, ce le dati tenerimii, potu produce unu efectu momentanu, cari mai tardiu inse se stergu usioru prin ispite si pecate; spriginulu inse, ce lu dati unui Crestinu moribundu, lu conduce pre acest'a sub scutulu lui Ddieu

la eternitate, unde e asigurat de ispite pentru toate temporile venitorie. Unu sufletu ca acest'a castigatu pentru Cristosu, nu va fi ore unu tesauru mare, care in diu'a judecatei voastre propie va apesá multu pentru voi in cumpen'a direptatii?

Fia-ve dara Jub. A. ! lucrulu celu mai placutu a sucurge cu iubire morbosiloru — destinsu morbosiloru seraci — a-i cercá in locuintiele loru, si nu ve indestuliti a le spendá numai ajutoriulu temporale, de care suferu lips'a, ci incátu ve stá in potintia, indreptati-i, invetiati-i, rogati-ve dimpreuna cu densii, ca se miscati ultimele loru sentieminte de pietate, ca se fia indreptate ultimele loru dorintie la ceriu, si ultimele loru suspine se fia unu doru dupa unirea cu Ddieu. Faceti aceste si cutezu a ve promite, cá si voi veti fi partasi de asemenea ajutoriu crestinescu in or'a voastra din urma. „*Cu ce mesura veti mesurá, se vá mesurá voue*“ (Mat. VII. 2). Domnedieulu vostru ensusi va fi gat'a a suplini toate câte mai lipsescu. Că-ci priveghiandu voi peste ultimele clipite ale deapropelui vostru, si Elu va priveghiá peste voi in lupt'a voastra din urma. Elu va scuti or'a voastra ultima in contra ispitei si va strigá catra voi la intrarea voastra in eternitate: „*Am fostu morbosu si tu mai cercetatu pre mine. Ori ce ai facutu unui frate alu meu prea micu, mie mi-ai facutu. Vina, tu alesulu Parintelui micu, moscenesce imperati'a, ce s'a gatitu tie de la inceputulu lumii.*“ (Mat. XXV. 36. 34). Amin.

Serbatoarea SS. Apostoli Petru si Pavelu.

Predica

(de **Justinu Popfiu**).

Mortea SS. loru Apostoli.

„Cununa de marire pe capetele loru.“ (Ezech. XXIII. 42).

Usulu cununeloru, ca alu unoru semne de putere, de invingere si marire este Iubitiloru! forte vechiu. Imperatii si preotii portau mai la toate poporele vechie cunune stralucite si pretioase pe capetele loru. Cu cunune resplateau si stramosii nostri, romanii antici pre bravii loru, cari escelau intre contemporanii loru prin servitiuri deosebite, facute patriei iubite. Atari cunune castigau multa vedea si onore portatoriloru loru inaintea totororu concetatianiloru. Frumosa destingere! Generosa remunerare! Dar ce sunt ore cununele aceste trecatorie, impletite din flori vesceditorie, pe lenga acele cunune neperitorie, cari le intinde baseric'a luptaciloru sei eroi, cu cari remunera Ddieu pre fiii sei credintiosi, cari si-au versatu sangele, si-au sierfitu vietii'a pentru ensasi onorea lui Ddieu, pentru binele si fericirea omenimii intrege.

Astadi serbăm u Iubitiloru! serbatorea dupla a aceluor doi mari Apostoli ai basericei nostre, Petru și Pavelu, cari ostendindu la olalta in vietia intru intorcerea poporeloru la S. Evangelia alui Cristosu; la olalta s'au dusu și la morte, versandu-si sangele pentru acea credintia mantuitoria, care o primira dela Rescumparatoriulu Cristosu, și ni o dederă noue mo-scenire, la olalta au primitu și cunun'a nevescitoria din man'a lui Ddieu pentru multele loru ostenele și suferintie. Mari și sante sunt numele loru in ceriu, mari și sante pe pamentu la tota crestinatatea. Cel'a care nu cunosce poterea credintiei și a iubirii de Ddieu, cel'a care nu scie, ce va se dica a se lapedă de tote pentru Cristosu, a-si luă crucea sa și a fi statornicu pana la resuflarea din urma, acel'a se vena și se privesca pre acesti mari Apostoli *in mortea loru*, care voiu se vi o descriu in cuventarea mea de astadi.

Éra tu oh Ddieule! deschide și lumina ochii sufletelor nostre, deschide și incaldiesce animele nostre, ca se invetiăm u din mortea acestoru mariti Apostoli ai tei, a despretiui lumea și placerile ei și a te cercă pre tine inainte de tote, a te iubi pre tine peste tote, și a lucră numai pentru marirea și onorea ta intru tote.

Tain'a adunca, rescumpararea genului omenescu cu pretiulu sangelui Fiiului lui Ddieu eră acum implinita; lumea eră acum impacata cu Creatoriulu seu. Eră in posesiunea Apostoliloru acum invetiatur'a ddieesca, care trebuia se straforme și se reinnoiesca faci'a pamentului; erau asiediate acum santele taine, cari dupa voi'a și cu virtutea lui Cristosu trebuiau se fia in sant'a sa baserica totu atâte isvore nesecate de daru și bine-cuventare, de santia și curatire. Nu mai eră alta inapoi, decâtu ca Apostolii conformu mandatului, ce le dede ddieesculu loru invetiatoriu, se se imprascie in tota lumea, se vestesca celoru cari siedeau intru intunerecu lumin'a Evangeliei, și se chiamo tote poporele din tote tierele, a intră in corabi'a de mantuire, in s. baserica. In urma Apostolii plecara din Ierusalimu intariti cu darulu Spiretului S. și acum ce privire maretia se intinde inaintea ochiloru nostri! In scurtu ei strabatu tote tierele, petrundu la tote poporele, și la sunetulu potinte alu predicariloru loru cadu in ruine altariile idoliloru, se cucerescu sufletele omeniloru, și in urmele loru resaru și inflorescu comune noue, comune de credintiosi in tote partile lumii. Abiă cate-va secle dupa Cristosu, și eta că vedemu crucea, care eră scandalu evreiloru și nebunia paganiloru, stralucindu maretia pe coronele imperatoriloru, in verfulu stendarieloru, pe fruntile palatieloru, și conformu promisiunii lui Cristosu vedemu baseric'a desvoltata din unu semburu micu in unu arbore potinte, ce si-intinde ramurile sale peste tota faci'a pamentului, și sub ale carui umbre sute de popore si-cerca și afla repausu și fericire.

Dar ah! câte loviture a trebuitu se sufera s. cruce, câtu sange ne-

vinovatu de barbati și femei, de bețrani și copii a trebuitu se o ude, până s'a redicatu în lume la unu locu de onore și marire ca acest'a! Câte venturi a vediuțu, prin câte furtune a trebuitu se treca s. biserica, până a potutu cresce, până s'a potutu latî astfelu! Nascuta în sange trebuî se și cresca în sange. Lumea stricata nu se indestulî, că vediuțu curgundu pe cruce sangele ddieescului ei Intemeiatoriu; ci la trei sute de ani macela cu crudime ne mai audita și pre urmatorii și invetiacei lui, precum a predîsu Cristosu: „*Ve voru portă pre voi la tribunal, și ve voru bate în adunarile loru. Inca și înaintea domniloru și a imperatoriloru veti fi dusi pentru mine. . . . Si va dá frate pre frate la morte, și tata pre fiu, și se voru scolă fii asupra parintiloru, și i voru ucide pre densii. Si veti fi uriti de toti pentru numele micu.*“ (Mat. X. 17—22). Profetirea lui Cristosu se implinî din cuventu în cuventu; sangele nevinovatu alu creștiniloru curgea în torinte acum și pe tempulu Apostoliloru, mai alesu în Rom'a, unde si-asiediă Petra scaunulu seu, și în imperati'a romana. Imperatii romani si-propusera nu mai pucinu, decâtu a sterpi creștinatarea depe faci'a pamentului. Nebuna nesuintia, se sterpesca lumea ce'a ce planta ceriulu, se ruine omulu ce'a ce edifica Ddiu!

Pe tempulu Apostoliloru siedea pe scaunulu imperatescu în Rom'a, unu cutare Nerone, omu cumplitu și foradelege, monstru setosu de sange, care ucise pre mam'a și pre soci'a sa, pre invetiatoriulu (Seneca) și pre fratele seu. Dar atât'a nu i eră destulu. Pentru de a implé mesur'a foradelegiloru sale nerosinate, decise în sfatulu seu turbatu, că va nimici biserica lui Cristosu, și va sterge inca și suvenirea creștiniloru depe pamentu; și cu căta astuția reutatioasă purcese la implinirea sfatului seu infernale. Elu lasă la an. 64 pe de ascunsu, a se aprinde cetatea frumoasă, Rom'a; foculu luă aripe, dură siesa dîle și siepte nopte, incingundu în flacare palatiele pompose, și prefacundu în scrumu și cenusia mai tota cetatea. Pentru de a incungiurá mani'a poporului, care începú a prepune nu fora causa, că imperatululu crudelu este tetiunariulu afurisitu și urdiatoriulu incendiului cumplitu, ce aruncă atâte familie în miseria și nefericire, elu impinse vin'a arderii cetatii asupra creștiniloru nevinovati, și sub pretestulu acestu diavolescu ordină numai decâtu în contra loru persecutiunea cea mai înfloratoria. Nenumerați creștini fusera și ucisi în modulu celu mai tiranu; unii restigniti pe cruce, alții cosuti în piele de animale și aruncati caniloru de mangare, alții invescuti în saci resinati, pusi asiă în rondu în gradin'a și curtea imperatului și pe stradele Romei, și aprinsi ca se lumine noptea în locu de lampe și se arda de vii.

Dar sciea Nerone prea bine, că trebuie a prinde mai antăiu pastoriulu și va fi usioru apoi a imprasciá turm'a; dreptu ace'a si-indreptă tota furi'a sa în contra lui Petru, dandu ordinatiune, se lu prinda.

Audindu credintiosii despre periclulu, ce amenintia pre iubitululu loru pastoriu și capu, grabira la densulu, și lu rogara între torinti de lacrimi,

se si-scape prin fuga viet'ă, nu pentru de a incungiură mortea, că eră dulce pe atunci fiacarui crestinu, a-si versă sangele pentru Cristosu; ci pentru că viet'ă lui eră inca atât de necesaria, atât de folositoria bisericei. Petru se convoi in urma dupa rogaminte multe și ferbinti, și luandu-si remasu bunu dela frati, plecă din cetate singuru și pe ascunsu. Ci eta! candu trecea prin port'a cetatii, precum ne scrie intre ceialalti S. Ambrosiu, vediu dintr'odata pre Mantuitoriulu, standu inaintea lui cu crucea pe umeru. Cu uimire privi Petru la Domnulu și lu intrebă: „*Domne! unde mergi?*“ Éra Cristosu i respunse tristu: „*Mergu in Rom'a, se fu restignitu de nou.*“ Acum precepú Petru, că Domnulu tientesce la fug'a lui cu cuvintele aceste, că e voi'a Domnului, ca densulu se remana in Rom'a, și se si-de viet'ă pentru Evangelia; se reintorse dar fora intardiare la fratii parasiti, le enară ce'a ce se intemplă cu densulu in cale, și le descoperi detiermurirea sa nerevocabile, a remané in Rom'a, și a-si acceptă in locu sortea sa fiitoria, incredintiandu-se cu totul grigii lui Ddiu. In scurtu fu prinsu și aruncatu in prinsore, (in carcerea marmertina). Totu cu ace'a ocaziune fu prinsu și aruncatu in ace'asi prinsore și marele Pavelu, care acitiă furi'a imperatului in contra sa mai vertosu prin ace'a, că intorse la crestinismu pincernulu imperatului și o femea, cu care traiă Nerone in legatura nelegiuita.*)

Asiá dar acele doue mari lumine ale crestinismului erau inchise acum in intunereculu prinsorii, alaturea cu furii și lotrii; ma prinsorea nu a potutu petá numele lor, cari erau, sunt și voru fienerate cu pietate santa de toti crestini; din contra presinti'a lor a prefacutu acea pescera rosinosă intru o baserica a adeverului; că-ci acést'a este adeverat'a gloria a crestinului, a poté suferi pentru Cristosu. Si S. Joanu gura de auru se fece intrepetele celu mai fidelu alu sentieminteloru totororu crestineloru depe faci'a pamentului, candu eschiama rapitu de insufletire: „*Deca ar voi cine-va se mi de lumea tota, séu catusiele stului Pavelu, eu le-asi preferi ceste din urma. Deca ar voi cine-va se me faca sociu angeriloru, séu stului Pavelu in catusiele sale, eu asi alege temniti'a și catusiele. Nu este bunu mai mare in lume, decâtu a suferi necasu pentru Cristosu. Eu nu pentru acea tienu de fericitu pre S. Pavelu, că fu rapitu in alu treile ceriu, ci mai multu pentru că fu aruncatu in catusie. Eu dorescu mai bine a suferi pentru Cristosu, decâtu a fi onoratu pentru Cristosu. Onorea acést'a, care pestrece tote onorile*“ (hom. I. in epl. ad Ephes.) și éras: „*Nimicu nu este útátu de maretu, ca a portá catusie pentru Cristosu. . . . Celu care arde de iubirea catra Ddiu, acel'a va primi mai buvurosu a jacé in fere pentru Cristosu, decâtu a fi in ceriu*“ (ib.)

*) Carcerea acést'a, care se pote vedé si de presinte in Rom'a, jace la polele colinei capitoline, și e o gropa cumplita subterana, cu trei despartiaminte un'a peste alt'a. Apostolii fusera inchisi ambii in despartiamentulu celu mai de diosu și mai cumplitu. Se dice, că si astadi sta acolo stelpulu, de care fusera legati cu catusie acesti santi Apostoli.

Dar temniți'a umeda și rece cu suferințiile ei grele, nu a putut recîi iubirea acestor ni mariti Apostoli catra Ddieu; intunecimea ei nu a putut stinge zelulu lor insufletitu pentru premarirea numelui lui Isusu; ei continuara și aici a predică S. Evangelia, și a latî imperatî'a lui Ddieu cu ace'asi insufletire, cu care predicau odiniora liberi prin platiurile publice și baserecele Ierusalimului, ale Antiochiei, ale Atenei, ale Corintului, ale Romei etc. Ddieu a binecventatu nesuinti'a lor; că-ci in urmarea predicarii lor s'au intorsu la credinti'a adeverata nu numai ambii temnițiar, *Procesu* și *Martinianu*, cari mai tardî si-sigilara și ei credinti'a in Cristosu cu sangele lor; ci primira inca invetiatur'a Evangeliei și alti patrudieci și siepte de prinsoneri. Eta cum se prefău temniți'a intunecosa intr'o baserica luminata, intr'o cathedra a adeverului. Fiindu inse că nu aveau apa pentru botezarea celor intorsi, la rogatiunea Apostolilor, resari unu isvoru de apa curata din pamentulu temniției, care isvoresce și astadi, fora de a versă neci odata peste tiermurile sale anguste, și fora de a secă, ori cătu se trage din densulu. „*Celu care crede in mine — dice Cristosu — lucrurile cari le facu eu, și elu le va face.*“ (Inu XIV. 12).

Pana ce suferiă S. Pavelu lenga S. Petru in prinsore, multi dintre invetiaceii lui din Asi'a, cari mare parte erau reci in credintia și plecati spre invetiature retecte, s'au intorsu de catra densulu, și l'au parasitu cu lasitate. Nu eră dar de ajunsu dorerea trupesca, ce i-o casiuau marelui Apostolu catusiele și aerulu coruptu alu temniției; trebuia se lu ajunga inca și o lovitura amara sufletesca ca acést'a. Ma nu cerceteza Ddieu neci odata pre cei cari lu iubescu, fora de a tornă pe ranele lor și balsamu de mangaiare. Căta mangaiare a potutu casionă sufletului intristatu alu lui Pavelu visit'a invetiachelului seu credintiosu, alui *Onesiforu* din Jeoni, care venindu la Rom'a, nu se departă, pana nu află pre S. Pavelu, visitandu-lu și alinandu-i dorerile cu presinti'a sa amabile. „*Se de Domnulu indurare casei lui Onesiforu, că de multe ori m'a restauratu, și nu s'a rosinat de catusiele mele; și inca venindu la Rom'a, m'a cautatu cu mare grige, și m'a aflatu.*“ (II. Tim. I. 16. 17).

Acést'a epistola, a dou'a catra Timoteiu, pre care elu lu puse de episcopu in Efesu, o scrise S. Apostolu din prinsore, rogandu-lu intre multele invetiature frumose, ce i da, se vena la densulu in Rom'a, că se afla intru o stare trista, parasitu de toti, aproape de capetulu carierei sale. „*Silesce-te a veni la mine curundu, că Dim'a m'a lasatu, iubindu véculu de acum, și s'a dusu in Tesalonicu, Criscu in Galati'a*“ etc. (II. Tim. IV. 9—11). „*Eca me sierfescu, și tempulu despartirii mele s'a apropiatu*“ (ib. 7). Se vede inca din acést'a epistola, că Pavelu su decursulu acestei petreceri a sale in Rom'a fu citatu acum de doue ori inaintea judeciului, dar la ascultarea sa prima inca nu fu judecatu. „*La apararea mea prima nu mi-a asistatu nimene, și toti me parasira; se nu li se impute lor!* Éra Domnulu a statu lenga mine și m'a intaritu, ca se se implinesca prin mine predicarea, și se o auda toti

paganii, și m'a scapatu din gur'a leului (adeca de furia lui Nerone) (ib. 16—18).

Prinsorea ambiloru Apostoli, dupa cum scriu mai multi santi parinti, durà noue lune. După noue lune i-au școsu afara, și înainte de a-i duce la morte, i-au batutu cu sbiciuri, cum chinuira și evreii pre Cristosu. Demni Apostoli ai prea maritului Invetiatoriu! Spunu, că se pastreza și pana astadi in Rom'a, ambii stelpi, de cari fusera acesti Apostoli legati cu ocașiunea sbicuirii lor.

Și acum Iubitiloru! cu fiori sante me apropiu de or'a fatale, care va vedé apunendu doue lumine maretie ca aceste depe ceriulu crestinatatii. Tiranulu imperatu demandà uciderea lor. La port'a Ostia se despartira Apostolii, luandu-si remasu bunu unulu dela altulu, pana la revedere — in ceriu. Pre Petru l'au dusu in suburbiulu Romei din colo de Tibru, ca se lu restignesca; éra pre Pavelu, nepotendu fi ca cetatianu romanu pedepsitu cu o morte ca acést'a, care erà atātu de rosinosa in ochii romaniloru, lu dusera la loculu indatinatu de supliciu, ca se lu descapeteze.

Ajungundu S. Petru la loculu de restignire, pe colinea Vaticană, luà legatur'a de fieru, care i incingea petiorele acoperite de rane, și o aruncà pe loculu acel'a, unde sta astadi o mica, dar frumoșă baserica, numita intru amintirea acestei intemplari baseric'a legaturei (della fasciola). Apoi înainte de a fi pironitu pe cruce, rogà pre calài, se lu restignesca cu capulu in diosu, că-ci precum observa S. Jeronimu, nu se tienea demnu, a mori intru acel'asi modu cu Domnulu și Mantuitoriulu seu. Calài se convoira, și astfelu S. Petru fu restignitu cu capulu in giosu și cu petiorele catra ceriu, asià dar — cum insemna prea frumosu S. Ioanu gura de auru — ca și candu s'ar gatà chiaru de drumulu, ce duce la ceriu; și mori binecuventandu pre Ddiu, care i-a datu unu daru mare ca acést'a, de a poté intari cu mortea sa invetiaturele sante ale Evangheliei.

Acest'a fu dara capetulu maritului Apostolu, caditu odata atātu de aduncu prin lapedarea sa de Cristosu, dar curatitu prin lacrimelē sale, probatu prin marturisirea frumoșă, ce o fece despre Cristosu, redicatu atātu de susu pentru iubirea, incoronatu pentru paciinti'a sa. Mai antaiu mori Cristosu pentru Petru, éra acum si-versa bucuroșu sangele Petru pentru vestirea lui Cristosu. Și cu câtă linisce merse densulu la mortea sa; in or'a fatale, candu stete inaintea crucii, uità intru atăt'a dorerile, ce lu asceptau, încātu in locu de a se turburà și a tremurà, inca avea presinti'a, a dispune despre modulu restignirii sale. Asià more numai unu Apostolu, ca Petru, care indemnà pre invetiaceii sei la suportarea pacica a suferintielorū pentru Cristosu cu cuvinte insufletitorie ca aceste: „*Iubitiloru! nu ve mirati de foculu necasuriloru; ci ve bucurati, pentru că ve faceti partasi patimelorū lui Cristosu, ca se ve bucurati cu mare bucuria și la aratarea maririi lui.* (I. Petr. IV. 12, 13).

S. Pavelu fu dusu la loculu comunu de supliciu, inaintea portei Ostia, unde fu descapetatu cu sabi'a. Capulu lui taiatu — precum tiene

tradițiunea — sari de trei ori in susu dela pamentu, éra in acele trei locuri, unde a atinsu pamentulu, resarira numai decâtu trei isvore de apa, cari sunt si astadi, si asupra caror'a s'a redicatu mai târziu o baserica pomposa, numita baseric'a la cele trei isvore (trei fontane), câte cu unu altariu asupra fiacarui isvoru. Éra din grumazii sei curse cu sangele si lapte in catime insemnata; ce'a ce nu este de miratu — dice S. Ambrosiu, — au nu a scrisu elu ensusi catra Corinteni: „*Ca pre nesce prunci intru Cristosu cu lapte v'am bienutu pre voi, nu cu bucate.*“ (I. Cor. III. 2).

Amendoi prea maritii Apostoli si-dedera sufletulu lui Ddiu in anulu 67 (séu 68) dupa Cristosu, si anume chiaru in 29 Iun. candu serbâmu si noi in s. nostra baserica amentirea mortii loru binecumentate.

Ajungundu faim'a trista despre mortea loru la crestinii din resaritu, acestia — precum ne asecura S. Gregoriu celu mare — tramisera peste pucinu soli la Rom'a, ca se cera si se duca cu sine trupurile loru, cari ei si le priviau de proprietatea loru santa; că-ci ambii Apostoli s'au fostu nascutu in resaritu, si au petrecutu acolo partea cea mai mare a vietiei loru. Ei au si luat trupurile sante intru adeveru, si le-au dusu pana la a dou'a mediaina (petra) miliare, ce éra inaintea Romei; mai departe inse nu le potura duce; si erumpendu indata o furtuna cumplita cu tunete si fulgere inspaimentatorie, se abatura cu totulu dela propusulu loru de mai nainte, si dusera trupurile sante inapoi in Rom'a, unde si remasera ascunse, pana ce mai târziu fusera ingropate ambele cu pomp'a, ce li se cuvine, si anume trupulu S. Petru fu asediatu in baseric'a maretia, numita dupa densulu: baseric'a stului Petru; éra trupulu S. Pavelu fu pusu spre repausu in baseric'a, numita dupa densulu: baseric'a stului Pavelu. Rom'a pastreza inca si astadi in acele doue baserice stralucite trupurile aceste sante ca o ereditate scumpa, ca nesce remasitie nepretiuite. Éra crestinii din tote partile lumii, condusi de onorea, ce o detorescu maritiloru Apostoli, precum si de credinti'a in poterea mare, ce o are rogatiunea si intrepunerea loru la tronulu indurariloru, aveau datin'a pia acum din tempurile cele mai vechie a peregrinã la mormintele loru, premarite de Domnulu a dese prin minuni stralucite. Imperatii chiaru, si domnii poteriei ai pamentului doriau cu doru a poté sarutã loculu, unde jacu osele sante, si ingenuchiandu pe mormintele loru, a cere intrepunerea loru la Domnulu. Cãti imperati au ruinat cetati, au nimicitu tiere, au stersu natiuni din cartea vietiei, portandu cu triumfu arm'a dela o margine a pamentului pana la cealalta; si eta acolo jacu acum osele loru uitate; tacere adunca domnesce de asupra morminteloru loru necunoscute; pana ce unu pescariu ca Petru, unu corturariu ca Pavelu, stralucescu si astadi in lumina neajunsa, venerati si binecumentati de popore, pentru că au urmatu calea virtutii, pentru că au lucratu la redicarea si consolidarea cetatii sante, a Ierusalimului cereseu intre omeni, pentru că au moritu in implinirea fidela a inaltei loru misiuni, martiri ai adeverului. Oh fericitã morte! a mori pentru Cristosu. „*Martirulu crestinu* — dice S.

Ciprianu — *devene partasiu de o gloria nepretiuuta, de unu triumfu nepretiuutu. Martirii voru fi judecatori impreuna cu Cristosu; martirii voru secerá frupturi insutite; martiriloru sta ceriulu deschisu!*"

Iubitiloru! respundeti-mi deca sentiti ore aprinse piepturile vostre de ace'a iubire santa catra Ddieu, care fece pre unu Petru si Pavelu, a suferi cu paciintia pentru dreptate, a merge voirosi la morte pentru numele lui Cristosu?! Pentru credinti'a stramosiloru nostri, pentru credinti'a nostra, si a filorlu stranepotiloru nostri si-au versatu sangele acesti Apostoli prea mariti. Si noi suntemu fii de santi, chiamati la vietia santa si nevinovata. Candu admiramu dar esemplele loru maretie, pentru ce nu pasimu in urmele loru? Pentru ce intardiamu? Ce ne retiene? Ah! candu va sosi or'a fericita, se potemu striga si noi aprinsi de iubire: *„Cine ne va desparti pre noi de iubirea lui Cristosu? Necasulu seu strimtorarea, seu persecutiunea, seu formea, seu goletatea, seu nevoi'a, seu sabi'a? Neci mortea, neci viet'i'a, neci inaltimca, neci adunculu nu ne pote desparti pre noi de iubirea lui Ddieu, care este intru Isusu Cristosu, Domnulu nostru."* (Rom. VIII. 35. 36. 38. 39).

Suntemu fii de martiri, chiamati si noi a suferi martiriu pentru numele lui Cristosu, adeca a marturisi credinti'a lui santa cu cuventulu si cu fapt'a, cu viet'i'a si cu mortea. De si nu ni se intinde ocaasiunca, de a fi portati pentru credinti'a nostra inaintea tribunaleloru, de a sangerá pentru Cristosu, avemu totusi detorinti'a, a ne luptá, si a ne luptá neincetatu, umilindu-ne sumeti'a, infrenandu-ne mani'a, invingundu poft'a trupesca, nadasindu dorulu de castigu, omorindu invidi'a, cu unu cuventu, restignindu trupulu cu desmertarile si poftele lui. (Gal. V. 24).

Eternu este adeverulu, ce ni lu striga Domnulu: Strinta este calea, si angust'a port'a care duce la vietia; si vai! noi nefericitii retecimu pe calea larga, care duce la perire. Deca suntemu fii de santi, se ne intorcemu la calea parintiloru, care duce la ceriu. E strinta, e spinosa? Dar nu cresce ore florea cea mai frumoasa, ros'a intre spini? Dar cunun'a, se da ore altuia, decâtu celui ce se lupta cu statornicia?

Domne! care ai lasatu a straluci puterea ta in Apostolii tei, arata-ti catra noi bunetatea si indurarea ta, dà-ne intorcere si penitentia adeverata, ca se portamu cu demnitate numele Fiiului teu restignitu, gat'a a suferi tote, câte vei tramite tu asupra nostra, gat'a a siefi tote, ce nu suntu dupa voi'a ta cea santa. Éra voi santiloru Apostoli! a caroru amintire o serbamu astadi, intrepuneti-ve, rogati-ve pentru noi la tronulu lui Ddieu, ca se ne faca demni, a poté laudá si premarí odiniora in veci cu voi impreuna numele lui celu santu, in imperati'a santiloru si a alesiloru lui. Amin.

Predice ocașionale.

Predica la mortu

(din scriptele repausatului **Luc'a Popu Munténu**).

Necășurile lumesci sunt scurte și folositorie

„Luă-vei spiretulu loru, și se voru finî, și se voru întorce în țierîn'a loru.“
(Ps. CIII. 29).

În daru vomu cercă Tr. A.! nu vomu află în tota lumea neci unu omu, care se nu fia supusu dorerii, scaderii, daunei, bolei, și în urma mortii; nu vomu află anima omenesca atât de tare și virtosa, care se nu se cutremure, se nu se amaresca, și înmoie vr'odata, care se nu guste vr'odata ferea cea amara a superariloru; nu vomu află minte omenesca atât de lina și asediata, care se nu o strapunga și se nu o turbure invidi'a, defaimarea, judecat'a cea strimba etc. a deapropelui cu aculu seu celu veninatu; chiaru pentru acést'a profetulu Davidu neodinele, necășurile, și lacrimelile vietiei omenesci le numesce *pane*: „*Lacrimelile mele sunt panea mea ziua și noptea*“ (Ps. CLI. 4) că precum nu potemu trăi fora pane, fora mancarea nostra cea de tote dîlele; asiá nu potemu trăi neci fora bole și necășuri; că toti ne-amu conceputu în pecate, toti trebue se portâmu dar pedeps'a pecatului, și fiindu că nu e nimene fora de morte pe acestu pamentu, urma că nu se afla nimene neci fora amaru, dore, necăș și bola.

Înse Tr. A.! candu ne ventura pre noi furtun'a cea grea a necășuriloru, candu ne napadesce und'a cea selbatica a nevoieloru, candu ne încungiura marea cea adunca a amaritiuniloru, candu ne cuprinde multimea boleloru trupului, se nu ne megnimu, se nu ne intristâmu, că precum voi se ve dovedescu eu acum la acést'a ocașione trista a îngropării fratelui nostru N. N. *tote necășurile lumesci sunt scurte, pucinu tîenatorie, și forte folositorie sufleteloru, cari deca le vomu suferi aici cu paciintia crestina, Ddieu ne va bucurá odiniora cu bucuria nefinita în imperati'a sa ceresca. Ascultati-me ve rogu cu atentiune cuvenintiosa!*

Ce este ore lumea acést'a? Mie mi se pare, că lumea acést'a este ca o casa mare, în care vietiniescu o multime de omeni nepotintiosi, bolateci, și forte necășiti; pentru că statulu nostru pamentescu e supusu perieleloru, totororu nevoieloru, boleloru și amaritiuniloru, și aici în lume fiacare omu, ori de ce pusetiune, ori de ce diregatoria înalta se fia, nu e alta decâtu oglind'a slăbitionii, rot'a norocului, tipulu vestatorniciei, glaje (iaga) scilpitoria dar forte stricatiosa, flore frumosa dar nesceditoria. După cari deca amu socotí noi numai necășurile vietiei, și nu amu privi și la ace'a, cu ce ne mangană credinți'a, amu poté dice cu întieleptulu

paganu, cu Senec'a! „*De ar fi fostu in puterea noastra, a alege nascerea noastra, sciindu prea bine spre câte necasuri se nasce omulu, amu fi alesu mai bine, se nu ne nascemu.*“ (Consol. ad Marc. c. 22) și amu fi doritu cu S. Iobu, ca din pantecele maicei nostre se ne scoborimu de a dreptulu in gropa, decâtu se gustâmu atâte amaritiuni (Iob. III. 11).

Dar acum Tr. A.! cuprindiendu-ne pre noi atâte amaritiuni din laintru și atâte din afara, unde vomu află ore léculu nostru celu de mangaiare, de usiorare și vindecare? De vomu strabata tota lumea, in daru vomu osteni, in daru lu vomu cercă, că nu lu vomu află, fora numai in S. Evangelia, in cuventulu lui Ddieu. Ascultati, cu ce vindeca Mantuitoriulu nostru Isusu Cristosu totu feliulu de necasuri? Asiá dice elu, că aceste sunt scurte, pucinu duratorie: „*pucinu, si era me veti vedé, si intristarea voastra se va intorce intru bucuria.*“ (Inu XVI. 16. 20). Cu acestu lécu si-au legatu bubele și ranele loru ss. profeti și apostoli; cu acést'a s'au mangaiatu in tote dorerile și necasurile loru; cu acést'a au induleitu pre crestini, ca se sierbesca lui Ddieu intru tote pericolele fora frica și spaima.

Profetulu Isaia asiá dice, că bataiele și necasurile, cu cari ne cerceteza Domnulu in lumea acést'a „*numai o clipita tienu*“, numai *intro clipita a maniei sale si-ascunde pucinu faci'a sa dela noi; era indurarea, cu care va respalti noue pentru rebdarea paciinte, este eterna.* (Is. LIV. 7. 8).

Asemene scrie S. Pavelu apostolulu: „*Socotescu, că nu sunt demne patimele tempului de acum spre marirea, ce va se se arate intru noi.*“ (Rom. VIII. 18).

Éra Mantuitoriulu nostru ne indemna la rebdare paciinte, dicundu: „*Celu ce va rebdá pana in capetu, acel'a se va mantui*“ (Mat. X. 22). Fericitu e dara omulu acel'a, care bucuosu rebda tote, câte i se intempla; pentru că unulu ca acel'a „*cu pretiu micu multe cumpara*“ (Eccl. XX. 12), cu sperare pucina si-cumpara bucuria nefinita, cu ostenela pucina, repansu eternu, cu necasuri pucine fericire fora capetu. Cine vre dar se fia fericitu in veci, și se aiba finitu bunu, acel'a se rebde, și se rebde indelungu; că-ci numai celui ce rebda, se da cunun'a nevescditoria a maririi ceresci. Priviti Mantuitoriulu Cristosu! Ca pre o oe l'au dusu la junghiare, și ca unu mnelu nevinovatu nu si-a deschisu gur'a sa, supunendu-se intru tote Parintelui seu cerescu. Alergati dar și voi intru tote necasurile vostre cu credintia la Ddieu, că precum canta profetulu Davidu: „*Tote dela tine (Domne) accepta se le dai loru nutretiu in tempu; dandu-le tu loru voru adună, deschidiendu-ti tu man'a ta, tote se voru implé de bunetate; era intorcundu-ti tu faci'a ta, tote se voru turburá.*“ (Ps. CIII. 27). Ddieu da nutretiu și trupului și sufletului, și precum e de lipsa spre nutrirea trupului panaa cea de tote dilele, asiá e de lipsa și spre nutrirea sufletului altu feliu de pane, care e: necasurile, bolele, dorerile amaritiunile; sunt inse scurte, pucinu duratorie tote aceste.

„*Vietî'a noastră*“ dîce S. Jacobu, „*e numai aburu, care apare pucinu, apoi pere*“ (IV. 15) sî cu tote cã nu cunoscemu terminulu vietiei nostre, atãt'a inse scimu cu securitate, cã: „*in scurtu tempu va repoftî Creatoriulu sufletulu nostru*“ (Job. XXXII. 2) sî nu va trece multu tempu, pana ce trupulu nostru va fî mancarea vermiloru in pamentu. Dar deca vietî'a omului trece asiã curundu, atunci urma de sine, cã sî periclele, necasurile, amaritiunile, bolele, asuprelele, sî tote nevoiele nostre trecu iute sî sunt pucinu tienatorie; sî fiindu cã numai misielatati, patime, sî „*multe necasuri se cade noue a intrã in imperatî'a lui Ddieu.*“ (Fapt. Ap. XIV. 21), este invederatu, cã toti aceia, cari voiescu se doben-desca fericirea eterna, trebue se trecã prin patime sî doreri, ca Fiiulu lui Ddieu, sî aceste se le rebde cu linisce, cu supunere voiei lui Ddieu, primindu-le ca nescie lécuri tramise loru dela Ddieu spre vindecarea sufletulu loru. „*Aveti trebuintia de rebtare; ca facundu voi'a lui Ddieu, se luati promisiunea.*“ (Cor. X. 36). Ddieu tramite asupra omeniloru bole sî doreri cumplite, nu spre ştricarea loru, ci ca precum graulu prin calcare, séu imblatire sî venturare se alege de paie sî pleve, sî precum aurulu, prin focu se curatiesce de arama, asiã sî dreptii prin necasuri se se alega, se se curatiesca, sî asiã se se adune in granariulu celu crescu. Candu zideau baseric'a Ierusalimului, in laintru in baserica nu lucrã nimene; ci tote petrele sî lemnele le-au cioplitu sî le-au pregatitu lucratorii afara de baserica; sî Ddieu aici afara, pe pamentu netediesce, sî pregatesce prin necasuri pre accia, pre cari voiesce a-i duce in Ierusalimulu celu de susu, sî a-i asiediã acolo spre repausu. S. *Gregoriu* dîce, cã nevoiele lumesci „*spala pecatele cele facute, sî ne opresce de la cele ce amu poté face.*“

Asiã face Ddieu cu pecatosii, ca sî mediculu celu bunu, dîce S. *Augustinu*. Mediculu, candu vre se tiena vietî'a omului, lu chinuesce cu focu sî cu fieru, lu necasesce cu fome sî beuture amare; de multe-ori i taia medulariele, ca se lu scape, se lu mantuesca. Astfeliu sî Ddieulu nostru bate, bolnavesce trupulu, ca se vindece sufletulu; tramite bola mai mica trupului, ca se gonesca bol'a cea mai mare a sufletului; tramite unele necasuri grele alesiloru sei, ca se-i mantuiesca de bol'a pecatului; aici i taia, i arde cu doreri cumplite, i adapa cu beuture amare, sî cu bole le tiene in freu poftele trupului; sî stului Pavelu i dede Ddieu „*angerulu satanei, se lu palmesca*“ (II. Cor. XII. 7), astfeliu voidu a-lu vindecã pre densulu de trufî'a vietiei.

Tristiloru Ascultatori! nimene din lume nu pote fî fericitu in eternu, deca nu va rebdã necasuri; numai aceia voru fî fericiti, dîce S. *Joanu* „*care au venitu din mare necasu, sî si-au spalatu vestmintele sale in sangele mnelului.*“ (Apoc. VII. 14) Asiã dara totu moritoriulu, care doresce a se bucurã in veci cu santii, dreptii, sî alesii lui Ddieu, care vre a mancã sî a bé pe mes'a lui *Cristosu* (Luc. XXII. 30) intru imperatî'a lui, trebue se fia gat'a, a suferi in lumea acést'a multe rele sî

doreri. Deca tí va tramite Ddieu orbia, ca orbului celui din nascere (Inu IX.), séu bola sí morte ca lui Lazaru (ib. XI.), séu te va cercetá ca pre Jobu cu rane nesuferite, cu moartea prunciloru, cu perderea averiloru tale, oh nu te superá atunci, cá dîcu tîe ce'a ce a dîsu Cristosu amicului seu Lazaru: „*bo'l'a acést'a nu e spre morte, (nu spre moartea sufletului), sí spre marirea lui Ddieu*“ (Inu XI. 4), adeca spre mantuirea sufletului teu. Cine ore nu se va supune la ori-ce pedepsa in lume, numai se se pota face demnu, a se imbracá odiniora in vestmentulu nemoririi?

Tr. A.! Senatulul romanu fece odata sfatu sub imperatulul Vespasianu, cum sí cu ce nume se chiamo pre Ddieulu adeveratu? Unii opinau, se lu chiamo *Ddieulu avutîeloru*, pentru cá precum se dice sí la intieptulu Sirach: „*tote se pleca baniloru*“; altii *Ddieulu intieptiunii*, pentru cá tote le guberna cu intieptiunea sa cea memesurata; altii *Ddieulu poteriloru*, cá-ci tote le pote efeptuí cu poterea sa, cáte voiesce; altii altminte. Éra unu aperatoriu alu seraciloru graí asiá: Deca s'ar chiamá, Ddieulu avutîeloru, atunci ar iubi numai pre cei avuti, deca s'ar chiamá Ddieulu intieptiunii, ar iubi numai pre cei intiepti, deca s'ar chiamá Ddieulu poterii, ar iubi numai pre cei potinti, sí de ceialalti nu s'ar inprigi. Elu propuse dar se se numesca *Ddieulu indurariloru*, pentruca *promite, ascepta sí ierta*. Placú propunerea acést'a senatului, sí o primira cu totii. Sí cine este Ddieulu acést'a, despre care se fece vorba in senatulul romanu? Acést'a este Tr. A.! Ddieulu nostru, Domnulu Cristosu, pre care noi lu cunoscemu, pre care inse romanii din senatu nu lu cunosceau. Acést'a e Ddieulu, care dice: „*Eu cunoscu oile mele, sí vietia eterna le dau loru, sí nu voru peri in veci, sí nu le va rapí nimene din man'a mea*“, eca promisiunea! Acést'a e Ddieulu, care dice: „*Eu stau la usia sí batu, cine va audí cuventulu meu, sí va deschide mie usi'a, voiú intrá la elu, sí voiú ciná cu elu, sí elu cu mine*.“ (Apoc. III. 20). Eta cum ne ascepta! Acést'a Ddieulu, care dice: „*Iertá-ti-se tie peccatele*“ (Mat. IX. 2). Eta cum ne ierta! La acestu Ddieu se alergámu dara in tote necasurile, amaritiunile sí boatele nostre, cá-ci numai elu pote usiorá sí indulcí; numai elu pote vindecá ranele sí boatele nostre sí cele trupesci sí cele sufletesci. Eca peste pucinu: „*va luá spiretulu nostru, sí ne vomu finí, sí ne vomu intorce i tierina*“; sí oh fericitu va fi acél'a, care le va rebdá tote aceste cu pace, cu umilintia sí blandetia, sí le va primí din man'a lui Ddieu cu plecatiune fiesca, cá-ci *in rebdarea sa va dobendi sufletulu seu* (Luc. XXI. 19), pentru cá prin rebdare paciinte fiacare rana, fiacare dorere a sa se va preface in petra scumpa, ce va infrumsetiá odiniora cunun'a, ce o va pune Ddieu pe capulu lui in imperati'a ceresca, care cununa nevesceditoria, cununa de nemorire se ne o de induratulu Ddieu totororu.

Iertatiuni.

Unu modelu prea frumosu de paciintia crestina fu fratele nostru N. N. mutatu acum dela noi la locuintele eterne, a carui morte o gelimu cu dorere, si carui cea i damu acum intre lacrimi onorea din urma. Sciea elu, ca nimicu nu se pote intempla fora voi'a lui Ddieu, si ca voia lui Ddieu este pururea intiepleta; sciea elu, ca dela Ddieu venu bucuriele nostre, dela densulu si superarile, necasurile nostre, si ca Ddieu este, care pune totoruru acestoru margine si mesura. Dreptu ace'a s'a umilitu pre sine cu plecatiune fiesca su man'a-lui Ddieu, ce lu apesá, si inca si in miediloculu suferintieloru sale celoru mai amare numai in bunetatea lui Ddieu si-punea tota sperarea, tota increderea sa. Si elu dede fora indoielea unu semnu prea invederatu alu iubirii si sperarii sale in Ddieu si prin ace'a fapta crestina prea demna de lauda, ca in lupt'a sa din urma intrarmatu cu anima pocaita, primi trupulu si sangele prea santu alu Domnului nostru Isusu Cristosu, ca o intarire in lupta, ca o merinde pe calea lunga, pe calea eternitatii, pe care eta ca si porni in anulu vietiei sale (cutarele) si alu casatoriei sale (cutarele). Care spre a-si dovedi casniciloru, amiciloru si binevoitiloru sei cubirea ferbinte si stim'a adunca, ce li o-a pastratu pana la morte, vene a-si lua dela densii remasu bunu cu aceste cuvinte:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dela soci'a sa: Inainte de tote catra tine me intoreu, si te imbracisiu cu caldura partea animei mele, soci'a mea iubita (N. N.). Tu ai fostu su decursulu atatoru ani margeu'a scumpa a vietiei mele, bucuri'a si mangairea mea in suferintiele grele. Vai! ce amaru este mie a me desparti acum de tine. Resplatesca Ddieu anim'a ta cea buna, grigea ta neobosita, iubirea ta credintiosa, noptile tale fora somnu petrecute lenga patutu doreriloru mele si lacrimelle, ce le versi lenga trupu-mi recitu. Te rogu inse opresce cursulu acestoru lacrimi, nu te cal in centra disputetiunii intieplete alui Ddieu. S. Davidu imperatulu, pe catu fiulu lui iubitu jacea in patu de morte, ajuna, plangea si se roga lui Ddieu, ca se-i tiena inca vietia; dar dupa ce voi Ddieu a-lu chiama din lumea acesta, si-curmá amaritiunea, dicundu: „*pentu ce se ajunu, au potu-lu readuce.*“ (II. Imp. XII. 23). Opresce dar si tu iubita mea socia lacrimelle, curma suspinele tale, ca lacrimelle si suspinele tale nu me mai potu reinvia. Natur'a si-poftesce ce'a ce este alu seu, trupulu; dar sufletulu nu pote fi preda stricatiunii, sufletulu meu traiesce la Domnulu in o patria mai fericita, privindu cu iubire la tine. Deca ti-am gresitu ceva, ierta-mi te rogu; grigesce de orfanii mici, cari trebue se i lasu atatu de curundu, si i cresce pre densii cu grige intru frica lui Ddieu. Se traiesci cu densii multu fericita, era pre mine te rogu, nu me uitá!

Dela fii sei. Vai! mi se reinnoiescu dorerile, si mi se implu de noue lacrimi ochii, candu privescu la voi iubiti mei fii, remasi asiá iute fora parinte. Ce se ve dicu voue la acesta despartire amara, cu ce se ve

mangaiau? Ca odiniora betranulu Jacobu (Gen. XLIX.) mi redicu sî eu manele, sî punendu-le pe capetele vostre ve dau binecuventarea mea ultima, Ddieu, inaintea caruia au amblatu parintii mei, se ve binecuvente cu binecuventarea sa, sî ve creasca pre voi su scutulu aripeloru sale, sî ve tiena multi ani fericiti, ca se traiescu sî dupâ morte in voi; éra voi iubitii mei! aduceti-ve a minte de parintele vostru, care nu mai este!

Dela parinti: Amara clipita e acést'a prea iubitulu meu tata! sî doios'a mea mama! Amara mie, amara voue; deca voi nu ati fi crestini, pote cà neci nu ar fi potere in lume, care se ve mangaie. Voi inse sunteti crestini; voi cunosceți cuvintele Mantuitoriului: „*Celu ce iubesc pre fiulu seu séu pre fi'a sa mai multu decâtu pre mine, nu este demnu de mine.*“ (Mat. X. 37). Aretati dar cà sunteti demni de Cristosu, supunendu-ve voiei lui cu anima plecata; aretati, cà sunteti gat'a, a sierfi pentru voi'a lui fora caintia, ce'a ce aveti mai scumpu in lume, pre fiulu vostru, dîcundu cu Jobu: „*Ddieu l'a datu, Ddieu l'a luat, fã binecuventatu numele lui celu santu!*“ Primiti multiumit'a mea fiesca pentru binefacerile multe, in cari m'ati impartasitu, sî pentru crescerea buna, ce mi-ati datu. Luati su scutulu vostru pre veduv'a mea amarita sî orfanii mei crescundi. In urma se traiti fericiti, sî ve rogu, nu me uitati!

Dela frati, consangeni, afini etc. dupa datina.

Dela toti. Iertati se me intorcu acum sî catra voi, toti amicii, vecinii, binevoitorii sî cunoscutii mei! sî se me despartiescu de voi cu cuvintele S. Joanu gura de auru (tract. de penet.): „*Remasu bunu amicii mei, sî éra dîcu remasu bunu; cà eu plecu pe calea straina, pe care nu am mai amblatu neci odata; plecu in tiera departata, care nu o-a vediutu nimene; plecu la locuri de spaima, unde nu me petrece nimene; plecu inaintea Judecatoriuului mare sî infricosiutu, inaintea caruia nu sciu cum voiu aparã caus'a mea*“, pentru ace'a ve rogu, aduceti-ve a minte de sufletulu meu. Fiti cu totii fericiti, sî se ve binecuvinte pre voi Domnulu din Sionu, care a facutu ceriulu sî pamentulu, sî binecuventarea lui se remana peste voi in veci. Amin.

Despre premiulu alu doile.

A se vedé Nrulu 11, pag. 315.

Catra p. o. nostri prenumeranti.

Espirandu cu numerulu presinte prenumeratiunea pentru semestrulu primu alu „*Amvonului*“ pe anulu primu 1868, venimu a rogá pre acei *prea on. domni*, cari nu au tramisu pretiulu dintru odata pe anulu intregu, se binevoiesca a grabi cu *reinnuwirea abonamentului pentru semestrulu alu doile*, ca se nu se faca pedeca in spedițiunea foiei.

Asemene rogăm pre *domnii prenumeranti*, cari sunt *inca in restantia cu pretiulu semestrului primu*, se aiba bunetate, a-si depură detori'a câtu mai curundu.

„*Si mai multu ve rogü, se faceti acést'a.* (Evr. XIII. 19).

Incātu ne-amu nesüitu a implini programulu statoritu, spuna *registrlu de materia*, ce lu alaturăm la nrulu acost'a. Atât'a numai, că in semestrulu venitoriu lenga predicele de domineca, serbatori, si ocazionali, vomu incepe intre altele si **unu ciclu de parenese la diverse ocațiuni**, precum la morbosu, la ospetiu de botesu, de santire de casa, la alegere de judeci comunali, de curatori basericesci etc. Red.

Nrii 1 & 2

retipariti, se tramitu la olalta cu nrulu presinte totororu reclamantiloru, precum si acelor'a, cari facundu prenumeratiunea mai tardiu, nu li se ajunse din editiunea prima. *Cu esemplarie complete mai potemu servi inca.* Red.

Reclamatuni.

Avenu de a observá in interesulu p. o. nostri prenumeranti, că de aici s'a satisfacutu cu cea mai mare regularitate totororu reclamatuniiloru, câte au sositu la noi cam *din 15 Maiu*, decandu se spedeza foi'a sub supraveghiarea nostra propria. Reclamatuniile, cari ne-au sositu inainte de ace'a, pana adeca se tipariá foi'a in Pest'a, se strapuneau de aici de comunu spediturei foiei nostre in Pest'a, care nu scimu, deca si-a implinitu ore detorinti'a cu acuratate totu de un'a, séu ba? *Pentru ace'a rogăm pre toti p. o. domni prenumeranti, cari nu au primitu unu nru. séu altulu, se reclame numai decātu in epistola nesigilata si nefrancata*, si noi le vomu satisface cu promptitudine. Red.

Post'a redactiunii

M. O. D. S. J. in V—S. Predicele Rdis. D. canonicu *Mihailu Nagy* se potu prenumera séu de a dreptulu la autoriulu in Lugosiu (Banatu), séu la redactiunea acestei foie, care primesce bucurosu a strapune Rdis. D. autoriu prenumeratiunile incurse la dens'a.

„ G. S. in S. Prenumeratiunea o-amu primitu. Predice la mortu amu datu si pana acum in numeru insemnatu; te rogăm a vedé registrulu de materia, alaturatu la acestu nru. Vomu dá si predice la morte de preotu. Numai paciintia; nu se potu tote de odata.

„ V. V. in P. In nrulu venitoriu.

„ T. P. in S—U. Promiti predica pentru adormirea Prea curatei. Se o vedemu.

„ P. M. in S. La e. pros. a fostu numai unulu, bine cunoscutu Fratiei tale, adeca E. P. din O—H. La criticarea opului, despre care faci amintire, nu ne potemu resolví, fiindu prea ocupati cu multe alte agende. Bate la alta usia. La ce'a, despre ce mai faci amintire, nu ti potemu raspunde alta, decātu că *alta petis!*

Proprietariu, redactoriu respundiatoriu si editoriu : **Justinu Popliu.**

Cu tipariulu lui *Otone Hügel* in Oradea-mare. Strat'a domnesca Nr. 702/5.